

สรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

นายฉลวย แก้วประสิทธิ์ จ.ช..บ.ม

ณ.เมรุวัดมกุฎกษัตริยาราม

วันอาทิตย์ที่ 25 มีนาคม พุทธศักราช 2516

อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

นายฉลวย แก้วประสิทธิ์ จ.ช.,บ.ม

ณ.เมรุวัดมกุฎกษัตริยาราม

วันอาทิตย์ที่ 25 มีนาคม พุทธศักราช 2516

6069

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

นายฉลวย แก้วประสิทธิ์

ชาตะ ๑๖ สิงหาคม ๒๔๗๕

มรณะ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๑๕

ประวัติ

นายฉลวย แก้วประสิทธิ์ เกิดเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ ที่ตำบลบ้านแป้ง อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี เป็นบุตรนายท้าวและนางผัน แก้วประสิทธิ์ มีพี่น้องร่วมบิดามารดา ๙ คน คือ

๑. **น.ส. เจริญ แก้วประสิทธิ์ (ถึงแก่กรรม)**

๒. **นางอรุณ เกษชม**

๓. **นางประเทือง ตรุษงาม**

๔. **น.ส. บุญธรรม แก้วประสิทธิ์**

๕. **นายฉลวย แก้วประสิทธิ์**

๖. **นายฉลอง แก้วประสิทธิ์**

๗. **นายจำลอง แก้วประสิทธิ์**

๘. **นายสุขุม แก้วประสิทธิ์**

๙. **น.ส. จำเรียง แก้วประสิทธิ์**

นายฉลวย แก้วประสิทธิ์ ได้เริ่มการศึกษาจาก ร.ร. ประชาบาลวัดเสารงทอง อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี หลังจากจบชั้นประถมปีที่ ๔ แล้วได้เข้ามาเข้าศึกษาต่อในกรุงเทพฯ จบชั้นมัธยมปีที่ ๖ (ม.ศ. ๓)จาก ร.ร. วัดราชโอรส ธนบุรี จบประโยคเตรียมอุดมศึกษาแผนกวิทยาศาสตร์ (ม.ศ.๕) จาก ร.ร. นวลนรดิศ และได้เข้าศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับปริญญาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์บัณฑิตเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๐

เมื่อจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแล้ว นายฉลวย แก้วประสิทธิ์ ได้เข้ารับราชการในกองตรวจบัญชีสหกรณ์ธนกิจ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงสหกรณ์ในตำแหน่งพนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ตรี และเลื่อนเป็นพนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์โท เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ได้ลาออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ทำงานด้วยความขยันขันแข็ง ใช้ความรู้ความสามารถของตนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อทางราชการ จึงได้เลื่อนตำแหน่งหน้าที่มีความก้าวหน้าในการงานมาเป็นลำดับ ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังนี้ คือ

เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๕

จัตุรถาภรณ์ช้างเผือก เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๑

หลังจากลาออกจากราชการ ได้สมัครเข้าทำงานในแผนกเคมีเกษตร บริษัท ยู.เอส. สัมมิท (โอเวอร์ซีส์) จำกัด ต่อมาได้ย้ายไปทำงานในตำแหน่งผู้ช่วยผู้จัดการแผนกเคมีเกษตร บริษัท ศรีกรุงวัฒนา จำกัด ครั้งหลังสุดได้ลาออกมาประกอบอาชีพส่วนตัว และได้ทำธุรกิจหลายอย่างมีทั้งการค้าเคมีภัณฑ์เกษตรและกิจการเหมืองแร่

นายฉลวย แก้วประสิทธิ์ มีบุตร–ธิดา ๖ คน คือที่เกิดกับนางสุวภัทร จิตทอง ๓ คน ได้แก่

๑. ดช. ธีระชัย แก้วประสิทธิ์

๒. ดญ. วิไลลักษณ์ แก้วประสิทธิ์

๓. ดช. เฉลิมเกียรติ แก้วประสิทธิ์

นายฉลวย แก้วประสิทธิ์ ได้ทำการสมรสกับ น.ส. นัยนา สุวรานนท์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๑ หลังจากได้หย่ากับภรรยาเดิม มีบุตร–ธิดา ๓ คน ดังนี้

๑. ดญ. ฉันทนีย์ แก้วประสิทธิ์

๒. ดช. สุรชัย แก้วประสิทธิ์

๓. ดญ. นงลักษณ์ แก้วประสิทธิ์

นายฉลวย แก้วประสิทธิ์ ได้ประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๑๕ เวลาประมาณ ๐๒.๐๐ น. ขณะที่เดินทางกลับจากกาญจนบุรีและได้ถึงแก่กรรม เมื่อเวลา ๑๖.๕๐ น. ของวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๑๕ ณ โรงพยาบาลบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี รวมอายุได้ ๔๐ ปี ๓ เดือน ๑๙ วัน

ฉลวย แก้วประสิทธิ์ ศิษย์ที่รัก

วันอาทิตย์ที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๑๕ เป็นวันที่ข้าพเจ้ายอมรับว่าข้า ฯ ใจหายตกใจที่ได้รับข่าวจากไพรัตน์ ชูเวทย์ เพื่อนสนิทของฉลวย แก้วประสิทธิ์ ซึ่งเป็นศิษย์ของข้า ฯ มาบอกว่า "ได้ทราบข่าวว่าฉลวยตาย" ข้า ฯ ถึงกับตะลึงไปชั่วขณะ เมื่อควบคุมสติได้แล้วได้ซักไซ้ถามเอาความจริงก็ยังไม่ได้รับการยืนยัน ข้า ฯ รอฟังข่าวอยู่ด้วยความกระสับกระส่าย ในใจก็คิดอ้อนวอนขอให้ข่าวนั้นอย่าได้เป็นความจริงเลย แต่แล้วความจริงก็หนีความจริงไม่พ้น ข่าวนั้นเป็นความจริงจนได้ ในเมื่อต่อมาอีกสองวัน ไพรัตน์ก็ได้มายืนยันข่าวนั้น ข้า ฯ ไม่เคยคิดมาก่อนเลยว่าฉลวย ศิษย์ของข้า ฯ คนนี้ จะด่วนตายโดยรวดเร็วอย่างนี้ เพราะชีวิตของเธอยังจะทำประโยชน์แก่โลกได้อีกมากมายนัก ซึ่งยังไม่สมควรถึงกาลมรณะ

นี่แหละพระพุทธองค์จึงได้ตรัสสอนไว้ว่า ความตายเป็นอนิจจังไม่แน่นอน ไม่มีใครที่จะทราบได้ว่าเราจะตายเมื่อนั้นเมื่อนี่ จะต้องตายตอนที่เรามีอายุมาก ๆ เข้าวัยชรา ความตายอาจเกิดขึ้นได้กับคนทุกคน ทุกขณะกาล บางคนตายตอนเป็นเด็ก บางคนตายตอนเป็นหนุ่มเป็นสาว ขณะที่กำลังสวยกำลังงาม บางคนก็ตายในวัยกลางคน ชีวิตกำลังจะรุ่งเรืองทำประโยชน์แก่โลกได้ บางคนก็อยู่มาได้จนแก่เฒ่าจึงได้ตาย เป็นอันว่าคนเราที่เกิดมาในโลกนี้ เราจะหนีอะไรก็พอหนีพ้น สิ่งเดียวเท่านั้นที่เราจะหนีไม่

ได้ หนีไม่พ้นสิ่งนั้นคือความตาย แต่จะตายเร็วตายช้า มันอยู่ที่บุพกรรมของแต่ละคน ด้วยเหตุนี้พระพุทธเจ้าผู้บรมศาสดาจึงได้ตรัสสอนไว้ว่าชีวิตของสัตว์ทั้งหลาย ไม่มีนิมิต ไม่มีเครื่องหมาย ไม่มีใครรู้ว่าจะต้องตายเมื่อเวลาใด ฉะนั้นเมื่อยังมีชีวิตอยู่ควรจะรีบทำความดีไว้ให้มาก ๆ จะได้เป็นที่พึ่งของตนในกาลเมื่อตายไปจงถือคติที่ว่า เมื่ออยู่ ก็อยู่ให้เขารัก เมื่อจากไป ก็จากไปให้เขาอาลัยระลึกถึง

ฉลวย เป็นศิษย์ที่ดี เป็นศิษย์ที่น่ารัก เธอได้พยายามก่อร่างสร้างตัวเอง เป็นผู้มั่นอยู่ในกตัญญูคุณ ทั้ง ๆ ที่เธอมีภาระหน้าที่ในทางฆราวาสวิสัย ต้องเดินทางไกล ขึ้นเหนือล่องใต้ แต่เมื่อเธอกลับมาและมีเวลาว่างเธอจะไม่เว้นที่จะมาเยี่ยมเยียนข้า ฯ ถามข่าวคราวอยู่เสมอ อันนี้ก็เป็นคุณความดีของเธออันหนึ่งที่ทำให้ข้า ฯ ต้องอาลัย ระลึกถึงเธอไม่รู้ลืมในเมื่อเธอได้มาด่วนจากข้า ฯ ไป นับจากนี้ข้า ฯ จะไม่ได้พบกับเธออีกตลอดชีวิต

ที่สุดนี้ด้วยอำนาจแห่งบุญกุศลของข้า ฯ ที่ได้สร้างบำเพ็ญมา และด้วยคุณงามความดีของเธอที่ได้กระทำไว้ กับทั้งด้วยบุญกุศลที่ญาติสนิทมิตรสหายและภรรยาได้กระทำให้ ขอจงเป็นผลดลบรรดาลให้ฉลวย แก้วประสิทธิ์ ศิษย์ที่รัก จงประสบแต่ความสุขเกษมสำราญในสุคติสรวงสวรรค์ อันสมควรแก่คติวิสัยเทอญ.

พระครูสุธีธรรมธาดา

วัดอินทาราม ตลาดพลู กรุงเทพ ฯ

คำไว้อาลัย

แด่ คุณฉลวย แก้วประสิทธิ์

เมื่อได้ทราบข่าวอุบัติเหตุของคุณฉลวย แก้วประสิทธิ์ ผมรู้สึกตกใจมากและไม่อยากจะเชื่อเลยว่าเป็นความจริง ข่าวมรณกรรมที่ตามมาภายหลังทำให้บรรดาผู้คุ้นเคยและมิตรสหายต่างก็มีความสลดใจเป็นอย่างยิ่ง ผู้ที่ไปรดน้ำศพที่วัดมกุฏกษัตริยารามเย็นวันนั้นต่างก็ปรารภถึงด้วยความเศร้าสลดที่คุณฉลวยต้องเสียชีวิตไปทั้งที่ยังอยู่ในวัยที่กำลังก้าวหน้าในอาชีพการงานของตน

คุณฉลวยเป็นผู้ที่มีนิสัยร่าเริง ใจคอกว้างขวาง มีผู้รู้จักชอบพอในวงการต่าง ๆ มากมาย ทั้งนี้เพราะคุณฉลวยได้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เคยรับราชการในกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และได้เคยทำงานในบริษัท นอกจากนี้ยังประกอบธุรกิจส่วนตัวอีกด้วย ผมมีโอกาสรู้จักคุณฉลวยระหว่างที่คุณฉลวยรับราชการอยู่ ในครั้งนั้น นอกจากจะปฏิบัติงานตามหน้าที่โดยเรียบร้อยและเป็นที่รักใคร่ชอบพอของเพื่อนข้าราชการทั้งหลายแล้ว คุณฉลวยยังเป็นผู้ที่มีความขยันขันแข็ง ปฏิบัติงานพิเศษที่รับมอบหมายได้ผลดีอยู่เสมอ อนุสรณ์อันหนึ่งที่พอจะกล่าวถึงได้ก็คือ คุณฉลวยได้ร่วมอยู่ในคณะทำงานจัดทำระบบบัญชีสำหรับสถาบันชาวนา ในปี ๒๕๑๐ ซึ่งในปัจจุบันยังใช้เป็นคู่มือการบัญชีอยู่

หลังจากได้ลาออกจากราชการเพื่อไปประกอบอาชีพทางธุรกิจแล้ว ผมมีโอกาสได้พบปะคุณฉลวยอยู่เสมอ ทุกครั้งที่มีงานเลี้ยงสังสรรค์ของกรม คุณฉลวยก็ไม่เคยเว้นที่จะมาร่วมงานเป็นประจำ นับว่าคุณฉลวยเป็นข้า- ราชการคนหนึ่งในจำนวนน้อยคนที่ยังคงดำรงความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานเดิม หลังจากที่ไปประกอบอาชีพอื่นแล้ว ผมจำได้ว่า เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๓ ที่กรมส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบสถานะการเงินของสถาบันชาวนาในจังหวัดต่าง ๆ และผมได้มีโอกาสเดินทางไปปฏิบัติงานด้วยนั้น คุณฉลวยได้เดินทางร่วมไปด้วยบางแห่ง เพื่อมีโอกาสพบปะผู้คุ้นเคยและเพื่อติดต่อธุรกิจด้วย เมื่อมีใครถามปัญหาเรื่องหนึ่งเรื่องใดในครั้งนั้น ผมจำได้ว่าคุณฉลวยชอบใช้คำตอบว่า "happy, happy" ซึ่งก็ทำให้ทุกคนหัวเราะกันด้วยความชอบอกชอบใจ

ผมเชื่อว่าบุคคลที่มีนิสัยใจคอร่าเริง และมีคุณความดีเช่นนี้ เมื่อจากพวกเราไปแล้ว ก็ชอบที่จะไปสู่สุคติ และทิ้งความระลึกถึงของผู้คุ้นเคยและมิตรสหายไว้ตลอดไป.

ดร. สุธี สิงห์เสน่ห์

อธิบดี กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

รำลึกถึงศิษย์ที่รัก

คุณฉลวย แก้วประสิทธิ์ กับผมมีความสนิทสนมต่อกันมาในขณะที่คุณฉลวยศึกษาวิชานโยบายเกษตรที่ผมสอนในคณะเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ใน พ.ศ. ๒๕๐๐ เมื่อ ๑๖ ปีก่อนโน้น ผมยังจำได้ว่าคุณฉลวยเป็นบุคคลที่มี "น้ำใจ" ดีงาม อารีอารอบ และกว้างขวางอยู่ในหมู่นิสิต เป็นที่รักใคร่นับถือของเพื่อนฝูงทุก ๆ คน ครั้นเมื่อคุณฉลวยสำเร็จการศึกษาแล้ว คุณฉลวยได้รับราชการที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ คุณฉลวยก็ยังได้นำความเป็นผู้มีน้ำใจดีงามเหล่านี้ติดตัวไปด้วย สามารถปฏิบัติงานรับใช้สมาชิกสหกรณ์เป็นอย่างดีมิได้เห็นแก่ความเหนื่อยยาก ในช่วงสุดท้ายของชีวิตที่คุณฉลวยปฏิบัติงานให้กับบริษัทเอกชนนั้น เนื่องจากคุณฉลวยเป็นผู้รักการทำงานอย่างอุทิศชีวิตนั่นเอง ทำให้คุณฉลวยต้องเดินทางไปต่างจังหวัดบ่อยครั้งโดยรถยนต์อุบัติเหตุที่ไม่เคยคาดฝันมาก่อนได้เกิดขึ้น ทำให้คุณฉลวยต้องจากโลกนี้ไปอย่างไม่มีวันกลับ ทิ้งไว้แต่คุณความดีและความมี "น้ำใจ" อันดีงามของคุณฉลวยให้ครอบครัวและญาติมิตรระลึกถึงได้เท่านั้น ดังนั้นในวาระที่จะมีการไว้อาลัยให้แก่คุณฉลวยเป็นครั้งสุดท้ายนี้ ผมขอตั้งจิตอธิษฐานขอให้ดวงวิญญาณของคุณฉลวย แก้วประสิทธิ์ ศิษย์ที่รักจงเดินทางไปสู่สุคติภูมิอันเป็นที่พักผ่อนซึ่งมีแต่ความร่มเย็นเป็นนิจกาลเทอญ.

ไชยยงค์ ชูชาติ

ศาสตราจารย์ ดร. ไชยยงค์ ชูชาติ

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖

คำไว้อาลัย
คุณฉลวย แก้วประสิทธิ์

ในฐานะที่ผมและคุณฉลวย แก้วประสิทธิ์ เคยร่วมงานกันมาบ้างในระยะสั้น ๆ เพียงเวลาไม่กี่ปีนี้ แต่ผมก็รู้สึกถูกอัธยาศัย และชอบลักษณะของคุณฉลวย เนื่องจากคุณฉลวยเป็นผู้ที่มีความพยายาม ทะเยอทะยาน รักความก้าวหน้า ชอบอิสระ ขยันสร้างฐานะของตนเองและครอบครัว เป็นคนทำงานจริงจัง งานสิ่งใดที่คุณฉลวยรับผิดชอบอยู่ ก็สนใจติดตามไม่ทิ้งขว้างเสียก่อนที่จะเห็นผล จึงทำให้คุณฉลวยเป็นบุคคลที่น่านับถือ เป็นที่รักใคร่ของมิตรสหาย เมื่อคุณฉลวยได้จากไปในเวลาอันกระทันหันเช่นนี้ จึงเป็นที่อาลัยอาวรณ์แก่มิตรสหาย ผมเองก็รู้สึกเสียใจ และเสียดายที่เห็นว่าคุณฉลวยยังมีอายุน้อย ยังไม่ถึงเวลาอันสมควรที่จะจากไป

ในที่สุดนี้ ขออธิษฐานให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก จงดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของคุณฉลวยจงไปสู่สุคติในสัมปรายภพเทอญ.

ข้อน สุวรรณประทีป

บ. ศรีสุวรรณ จำกัด

"แด่ ฉลวยฯ เพื่อนรัก"

ผมรู้จักกับคุณฉลวยมาตั้งแต่สมัยเรียนหนังสือมาด้วยกันที่คณะเศรษฐ-ศาสตร์สหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ระหว่างปี ๒๔๙๖–๒๕๐๐ และก็สนิทสนมกันเรื่อยมา โดยที่ ฉลวยเป็นคนดี นิสัยโอบอ้อมอารี คุยสนุก และรูปหล่อที่สุดในชั้นเรียน จึงเป็นที่รักใคร่ชอบพอของเพื่อน ๆ ทั้งชาย และหญิงไม่ว่าในมหาวิทยาลัยหรือนอกมหาวิทยาลัย

หลังจากต่างคนต่างแยกย้ายกันไปทำมาหากินเมื่อเรียนจบแล้ว ผมก็ได้ทราบว่า ฉลวยไปทำงานกระทรวงสหกรณ์ในสมัยก่อนที่จะเป็นกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ จึงมีโอกาสพบกันไม่มากนัก ต่อมาเมื่อฉลวยลาออกจากราชการมาทำงานบริษัทเอกชน จึงมีโอกาสพบกันบ่อยขึ้น เพราะฉลวยจะมาตามผมไปรับประทานอาหาร พาไปเที่ยวบ้างในขณะเดียวกันก็มีการพูดหารือกันเรื่องธุรกิจการค้าผลิตภัณฑ์เกษตรของฉลวย

เรื่องที่เพื่อนร่วมรุ่นประทับใจมากก็คือ ถ้ามีการนัดหมายให้เพื่อนในรุ่นมาพบกัน ฉลวยจะไม่เคยขาดเลย นอกจากมีกิจธุระจำเป็นมาไม่ได้จริง ๆ และถ้ามาได้ก็คุยสนุกทำให้เพื่อน ๆ พลอยสนุกไปด้วย

ในการคุยกันเรื่องการเกษตรหลายครั้ง ฉลวยได้แนะให้ผมแนะนำสมาชิกนิคมปลูกต้นเปปเปอร์มิ้นท์ ซึ่งเป็นพืชใหม่ที่ยังไม่ใคร่รู้จัก และบอกว่ามีราคาดี ตลาดต่างประเทศต้องการมาก จึงได้ตกลงกันว่าจะไปดูไร่เปป-เปอร์มิ้นท์ที่ฉลวยปลูกไว้แถวอำเภอสามพรานหลายครั้ง แต่ก็ไม่มีโอกาส

ได้ไปสักครั้ง เพราะต่างคนก็มีภารกิจมากด้วยกันจนกระทั่งผมไปได้หวันเมื่อต้นเดือนธันวาคมนี้ พอกลับมาก็ได้ทราบจากเพื่อน ๆ และคุณวันเพ็ญว่า ฉลวยถึงแก่กรรมเสียแล้วด้วยอุบัติเหตุทางรถยนต์ที่จังหวัดกาญจนบุรี

ปัจจุบัน กรมประชาสงเคราะห์กำลังมีนโยบายให้สมาชิกนิคมปลูกต้นเปปเปอร์มิ้นท์เป็นสินค้าเช่นเดียวกับที่ฉลวยเคยแนะให้ผมส่งเสริมแก่สมาชิกนิคม ฯ พระพุทธบาท และผมได้นำพันธุ์พืชนี้ไปปลูกขยายพันธุ์แล้วที่ศูนย์สาธิตและการฝึกอบรม ไทย – เยอรมัน ซึ่งถ้าเป็นผลดีก็นับว่าฉลวยได้เป็นบุคคลหนึ่งที่ได้มีส่วนในการส่งเสริมพืชพันธุ์ใหม่นี้ หากมีญาณใด ๆ ที่ฉลวยได้ทราบว่า ข้อเสนอแนะของเพื่อนกำลังจะเป็นจริงแล้วก็คงจะดีใจมาก

ผมขอให้ดวงวิญญาณของฉลวยเพื่อนรักจงไปสู่สุคติ ณ สัมปรายภพอันเป็นที่พึงปรารถนาด้วยเทอญ.

สมวงศ์ วงศ์วอนแสง

ไว้อาลัย

แด่

คุณฉลวย แก้วประสิทธิ์ เพื่อนรัก

เมื่อตอนเย็น วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๑๕ ข้าพเจ้าได้รับโทรศัพท์ทางไกลจากโรงพยาบาลบ้านโป่ง ว่า "ฉลวย แก้วประสิทธิ์" ถึงแก่กรรมที่โรงพยาบาล ข้าพเจ้าแทบไม่เชื่อหูตนเอง ต้องทวนคำถามใหม่ ก็ได้รับคำตอบเช่นเดียวกับคำแรกว่า ฉลวย แก้วประสิทธิ์ ถึงแก่กรรม ข้าพเจ้างงไปหมดไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร จึงไปหาหลวงพี่มหาบุญธรรม (พระครูสุธีธรรมธาดา) เป็นอันดับแรก เพราะคุณฉลวย แก้วประสิทธิ์ เป็นศิษย์หลวงพี่อยู่เป็นเวลานาน หลังจากนั้นข้าพเจ้าก็กลับไปบ้านและโทรศัพท์ทางไกลไปโรงพยาบาลบ้านโป่งอีกครั้งเพื่อให้แน่ใจว่า เพื่อนที่รักของข้าพเจ้าถึงแก่กรรมจริง ! ในคืนนั้นสมองข้าพเจ้าสับสนแทบจะทำอะไรไม่ถูก พอตั้งสติได้ จึงได้ติดต่อที่วัดมกุฏกษัตริยาราม เพื่อนำศพมารดน้ำและสวดอภิธรรม พร้อมทั้งติดต่อเพื่อนฝูงเท่าที่จะติดต่อได้

คุณฉลวย แก้วประสิทธิ์ รู้จักกับข้าพเจ้ามายี่สิบกว่าปีแล้ว เราเคยเรียนนวลนรดิศ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตลอดจนมารับราชการอยู่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ด้วยกัน จนกระทั่ง คุณฉลวย แก้วประสิทธิ์ กระโจนเข้าสู่วงการนักธุรกิจ แม้จะออกจากราชการไปเป็นนักธุรกิจแล้วก็ตาม

คุณฉลวย แก้วประสิทธิ์ ยังคงติดต่อกันตลอดเวลา ทั้งในทางส่วนตัวและครอบครัว จนถึงวาระสุดท้าย ดังนั้นการสูญเสียเพื่อนที่รักใคร่กันมาเป็นเวลานาน และเราคบกันด้วยจริงใจต่อกันเสมอมา จึงเป็นการสูญเสียครั้งใหญ่ที่สุดครั้งหนึ่งในชีวิตของข้าพเจ้า เราเคยเป็นที่ปรึกษาต่อกัน นับแต่นี้เราขาดทั้งเพื่อนและที่ปรึกษาไปคนหนึ่ง ในชีวิตข้าพเจ้ามีเพื่อนสนิทจริง ๆ เพียงสองสามคนเท่านั้น

คุณฉลวย แก้วประสิทธิ์ เป็นคนโอบอ้อมอารีแก่เพื่อนทุก ๆ คน เป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย จึงเป็นที่รักใคร่ของเพื่อนฝูง ผู้บังคับบัญชาตลอดจนผู้ใต้บังคับบัญชา คุณฉลวยเป็นเพื่อนคนแรกทั้งที่โรงเรียนนวลนร-ดิศ และที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่จากข้าพเจ้าไปอย่างที่ไม่มีวันกลับทั้ง ๆ ที่เพื่อนอายุกำลังหนุ่มแน่น และยังมีอนาคตกำลังรุ่งเรือง ตลอดจนมีพันธะต่าง ๆ อีกมาก แต่มัจจุราชไม่เคยปรานีใคร เราคิดเสียว่าเราเคยร่วมสร้างกุศลมาเพียงเท่านี้ เราจึงขอให้ดวงวิญญาณของ คุณฉลวย แก้วประ-สิทธิ์ เพื่อนรัก ไปสู่ปกติสุขเถิด

ร.ต. ไพรัตน์ ขูเวทย์

แด่คุณฉลวยเพื่อนรัก

คุณจวน ศรีสมาน ได้แนะนำคุณฉลวย ให้ไปสมัครเข้าทำงานกับข้าพเจ้าเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ซึ่งในขณะนั้นข้าพเจ้าเป็นผู้ช่วยผู้จัดการ แผนกเคมีเกษตร บริษัท ยู.เอส. สัมมิท (โอเวอรซีส์) จำกัด เมื่อได้ทำงานร่วมกัน ข้าพเจ้าเป็นพี่เลี้ยงในการแนะนำชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากคุณฉลวยเป็นคนฉลาด มีสมองดี จึงเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว คุณฉลวยทำงานร่วมกันกับข้าพเจ้าด้วยดีเสมอมา จนกระทั่งแยกย้ายกันไป เนื่องจากการเปลี่ยนสถานที่ทำงานใหม่ เพื่อความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น และเป็นลักษณะธรรมดาของชีวิตของนักธุรกิจประเภทลูกจ้าง

กล่าวได้ว่าคุณฉลวย เป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มและติดตามผลงานดี อันเป็นลักษณะของนักธุรกิจที่ดี แต่คุณฉลวยในสายตาของข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นคนอาภัพ คือทำดีไม่ได้ดี ทั้งนี้เนื่องจากอาจจะเป็นเพราะอุปนิสัยใจคอส่วนตัวมีส่วนในการนี้ก็อาจเป็นได้ เพราะคุณฉลวยเป็นคนใจร้อน ยอมรับนับถือคนยาก แต่ถ้ายอมรับนับถือแล้วก็มีความคงเส้นคงวาด้วยความจริงใจ เรื่องความใจร้อนนี้ข้าพเจ้าเคยทะเลาะกับคุนฉลวยเรื่องการขับรถจากต่างจังหวัดไกล ๆ เข้ามากรุงเทพ ฯ โดยไม่จำเป็นในยามค่ำคืน เมื่อคุณฉลวยประสบอุบัติเหตุจึงทำให้ข้าพเจ้าสลดใจเป็นอย่างยิ่ง ก่อนจะประสบอุบัติเหตุคุณฉลวยดำเนินธุรกิจค้าขายด้วยตนเอง จึงมีความมุมานะพยายามมาก ถ้าหากไม่ด่วนสิ้นชีวิตไปเสียก่อนคงจะประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน

คุณฉลวยขณะเมื่อยังมีชีวิตอยู่เป็นผู้ที่มีความสนิทสนมใกล้ชิดกับข้าพเจ้าและครอบครัวของข้าพเจ้ามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งภรรยาของข้าพเจ้ารักนับถือคุณฉลวยดังเช่นน้องชายที่แท้จริงคนหนึ่ง มีความห่วงใยไต่ถามถึงเสมอ ๆ เมื่อคุณฉลวยมาด่วนสิ้นชีวิตไปก่อนวัยอันสมควร จึงยังความเศร้าโศกสลดใจให้แก่ครอบครัวของข้าพเจ้ามาก

เนื่องในโอกาสที่คุณฉลวยได้รับพระราชทานเพลิงศพในครั้งนี้ ข้าพเจ้าและครอบครัว ขอตั้งจิตอธิษฐานขอให้วิญญาณของคุณฉลวย จงได้ประสบสุคติในสัมปรายภพนั้นด้วย และถ้าหากชาติหน้ามีจริง ผลจากการเกี่ยวพันและรักใคร่นับถือซึ่งกันและกันในชาตินี้ คงดลบันดาลให้เราได้พบกัน และทำงานร่วมกันอีก

จากใจจริง

นายวสันต์ สรรประดิษฐ์

(นายวสันต์ สรรประดิษฐ์)

ผู้จัดการฝ่ายจำหน่าย

แผนกเกษตร บ. เฮิกซ์ไทย จำกัด

กรุงเทพมหานคร

จากใจอันรันทด

คุณสิงห์ทองมาสั่นกระดิ่งเรียกที่ประตูหน้าบ้านเวลา ๑๔.๐๐ น. ของวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๑๕ ขณะนั้นผม ภรรยาและลูก ๆ กำลังทาน ก๋วยเตี๋ยวมื้อกลางวัน ซึ่งเราชอบทำรับประทานกันเป็นประจำในวันหยุด ซึ่งก็มีอยู่หลายครั้งที่คุณฉลวยและครอบครัวมาร่วมวงกับครอบครัวของเรา คุณสิงห์ทองบอกว่าจะรีบไปอีกหลายแห่ง พึ่งมาจากบ้านโป่งเดี๋ยวนี้ คุณฉลวยประสบอุบัติเหตุรถชนกันที่บ้านโป่ง อาการสาหัส ขณะนี้อยู่ที่โรงพยาบาล-บ้านโป่ง ยังสลบไม่ได้สติ

ผมใจหายวาบ ขนลุกซู่ นึกถึงเหตุการณ์เมื่อเช้ามืดซึ่งคล้ายกับเป็นลางสังหรณ์ ปกติผมและครอบครัวจะตื่นนอนประมาณ ๐๕.๐๐ น. แล้วใช้เวลาพูดคุยหยอกล้ออยู่กับลูก ๆ พักหนึ่ง แต่เช้าวันนั้น ผมเกิดความรู้สึกอย่างหนึ่งไม่สามารถจะบอกได้ เป็นความหงุดหงิด เบื่อชีวิต และขวางหูขวางตาไปหมดทุกอย่าง ผมเมินหน้าหนีเมื่อลูกเข้ามาใกล้ ผมไม่มองหน้าภรรยาและไม่ยอมพูดด้วยจึงออกไปนั่งสูบบุหรี่ที่เฉลียง ภรรยาตามไปถามว่าเป็นอะไร ผมจึงบอกไปว่าไม่สบายใจขออยู่เงียบๆสักพัก ต่อมาผมได้ยินเสียงภรรยาร้องไห้ และสะอึกสะอื้น ซึ่งเธอเองก็บอกว่าจิตใจไม่สบายและอารมณ์ไม่ดีเลย ซึ่งผมก็ไม่มีจิตใจอยากจะปลอบ เพราะผมก็ไม่รู้สาเหตุเช่นเดียวกันว่าผมเป็นอะไร

ผมกับภรรยาเดินทางไปบ้านโป่งทันทีที่ทราบข่าว แวะสถานีตำรวจบ้านโป่ง เมื่อเห็นรถของคุณฉลวยก็รู้อยู่ในใจแล้วว่าอะไรจะเกิดขึ้น ภรรยาของผมพูดอยู่แต่ว่า "โธ่ ! พี่หลวย สงสารพี่หลวยจัง" เมื่อเราไปถึงโรงพยาบาล พยาบาลบอกว่า คุณฉลวยกำลังเข้าห้องผ่าตัด และโทรไปบอกคุณตุ๊กที่บ้านพ่อบ้าน (คุณสุภาณี) ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กับโรงพยาบาลว่ามีคนมาเยี่ยม คุณตุ๊กวิ่งกระหืดกระหอบมาถึง เมื่อถามเรื่องต่าง ๆ และยังเข้าเยี่ยมคุณฉลวยไม่ได้ เราจึงกลับไปคอยที่บ้านพ่อบ้าน

ประมาณ ๑๗.๐๐ น. พี่เสธ. (พ.อ. พัลลภ) เดินเข้ามาในบ้านสะกิดคุณตุ๊กไปหลังบ้าน ผมมองหน้าภรรยาเป็นเชิงถาม แต่ไม่ต้องมีคำตอบ เพราะทุกอย่างแสดงออกให้รู้ภายในนาทีนั้น เสียงคุณตุ๊กร้องไห้โฮอยู่หลังบ้าน น้ำตาของภรรยาผมไหลออกมา และผมก็เช่นเดียวกัน เป็นความเงียบสงัดวังเวงในหัวใจ แม้เสียงร้องของคุณตุ๊กจะดังลั่น กลบเสียงอื่นรอบข้างก็ตาม

ภรรยาผมวิ่งเข้าประคองและกอดคุณตุ๊กไว้ ผมเบือนหน้าหนีไม่อยากเห็นภาพเช่นนั้น มันทรมาน ปวดร้าว สลด และเจ็บปวดในหัวใจ ผมทำอะไรไม่ถูก แต่แล้วความรู้สึกก็เกิดขึ้น ผมนึกถึงเพื่อน นึกถึงการจัดงานศพ ผมโทรศัพท์ทางไกลถึงคุณไพรัตน์ อยากจะเห็นหน้าเพื่อนเพื่อปรึกษา อยากจะให้คุณไพรัตน์ไปพบที่บ้านโป่ง แต่คุณไพรัตน์ว่า จะคอยเตรียมเรื่องต่าง ๆ ไว้ทางกรุงเทพ ฯ ผมกำชับว่าอย่าพึ่งไปไหน จะจัดทำอย่างไรต่อไปจะโทรมาบอก แล้วไปโทรเลขถึงพี่วนพซึ่งอยู่ราชบุรี และเป็นผู้ที่คุณฉลวยและผมเคารพรักมากที่สุดผู้หนึ่ง

ที่บ้านพ่อบ้าน ผมปรึกษากับพี่เสธ. คุณไกรจิต คุณภิญโญและใคร อีกหลายคน แล้วโทรบอกคุณไพรัตน์ให้เตรียมงานทางกรุงเทพฯ ประมาณ ๓ ทุ่ม คุณไพรัตน์โทรบอกว่าได้ติดต่อเตรียมการทางกรุงเทพฯ เรียบร้อย แล้ว พวกเรากลับกรุงเทพฯ กันเกือบ ๔ ทุ่ม โดยพี่เสธและพรรคพวกทาง บ้านโป่งจะนำศพเข้ากรุงเทพฯ ให้พวกเราคอยรับ เมื่อถึงกรุงเทพฯ แวะ หาคุณไพรัตน์ และโทรติดต่อกับผู้คุ้นเคยเท่าที่จะทำได้ บอกกำหนดรด น้ำศพ ๑๗. ๐๐ น. วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๕ ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม

คุณฉลวยกับผมรู้จักกันมาตั้งแต่ปี ๒๔๙๖ ซึ่งเป็นปีแรกที่เข้าเรียน ในคณะเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เราจบและทำงาน ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ด้วยกันเมื่อปี ๒๕๐๐ เราลาออกจากราชการเมื่อปี ๒๕๑๒ ปีเดียวกัน โดยเหตุผลที่ว่าเพื่อแสวงหาแนวทางชีวิตอันแจ่มใสขึ้น กว่าเดิม

ตลอดเวลาที่คุณฉลวยกับผมรู้จักกันมาตราบจนสิ้นชีวิต คุณฉลวย เป็นเพื่อนที่ดีที่สุดคนหนึ่งของผม ร่าเริง แจ่มใส เป็นธุระไม่ละทิ้งดูดาย ในงานของเพื่อนและของส่วนรวม โอบอ้อมอารี เอาการเอางาน มีสมอง ฉลาดและมีความคิดก้าวหน้า เป็นที่รักใคร่ของผู้รู้จักโดยทั่วไป แล้วทำไม ชีวิตของเพื่อนผู้กอปรกรรมดีตลอดมา จึงด่วนจากไปในเวลาอันรวดเร็วเช่นนี้

ครอบครัวของเราใกล้ชิดสนิทสนมกันตลอดมาเหมือนเป็นครอบครัว เดียวกัน ลูกของผมจะดีใจเมื่อคุณลุงและคุณอาวแวะมาเยี่ยม คุณฉลวยจะเดิน ไปเปิดตู้เย็น หันมามองหน้าผมและถามทุกครั้งว่า "ลื้อแช่โซดาไว้ทำไมเยอะ แยะ" ผมตอบว่า "ก็แช่ไว้ให้ลื้อซีวะ" ทั้ง ๆ ที่คุณฉลวยทานเหล้ากับ น้ำแข็งและน้ำเย็น

เรานั่งดื่มและคุยกันหน้าบ้าน ขณะที่คุณตุ๊กกับภรรยาของผมทำกับแกล้มและอาหารอยู่ในครัว เด็ก ๆ ทานขนมและดูโทรทัศน์อยู่ในบ้าน เช่นเดียวกันกับเมื่อครอบครัวผมไปเยี่ยมคุณฉลวยที่บ้าน

ปลายเดือนพฤศจิกายนนี้เอง เราเบื่อที่จะนั่งคุยกันอยู่ที่บ้าน จึงพาเด็ก ๆ ไปเที่ยวเขาดิน เอาอาหารกลางวันไปทานด้วย เป็นความสุขของคนที่ย่างเข้าสู่วัยกลางคน เรานั่งคุยกันขณะที่เด็ก ๆ วิ่งเล่นกันอย่างสนุกสนาน เด็ก ๆ นับได้ถึง ๑๖ คนที่เราสองครอบครัวไปกันวันนั้น

เย็นวันพุทธที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๑๕ ก่อนเกิดอุบัติเหตุเพียงสองวันซึ่งไม่เคยคิดเลยว่าจะเป็นวันสุดท้ายที่เราจะได้พบกัน วันนั้นคุณฉลวยและคุณตุ๊กแวะไปทานข้าวที่บ้าน มีเพื่อน ๆ สมทบไปด้วยหลายคนมีคุณไกรจิต คุณแดง คุณยงและคุณเสริม ในวันนั้นยังพูดคุยกันอยู่ว่า บ่ายวันศุกร์จะไปกาญจนบุรี ตกลงจะไปกันทั้งกลุ่ม แต่เหมือนมีเหตุเป็นไป วันศุกร์นั้นแต่ละคนมีงานด่วนทั้งนั้น รวมทั้งคุณตุ๊กภรรยาของคุณฉลวยเอง ดังนั้นคุณฉลวยจึงไปกับคนขับรถเพียงสองคน

เพื่อนเอ๋ย ความดีที่เพื่อนประกอบมา คงส่งเพื่อนไปสู่สุคติ เพื่อนได้ทำหน้าที่ของเพื่อนเต็มความสามารถแล้ว และสำหรับไอ้หมี ขอยืนยันต่อเทพยดาฟ้าดินอีกว่าที่เราสัญญากันนั้นไอ้หมีได้ทำหน้าที่จนเต็มความสามารถแล้วว่า "แม้กูกับมึงจะตายแทนกันไม่ได้ แต่กูจะขอเป็นคนแรกที่ผ่าห่ากระสุนตามไปเก็บศพมึง"

รัศมี ต่างมงคล

๕๘/๒๘ ซอยแสงอนุสรณ์ ๓ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖

ถนนพิบูลสงคราม นนทบุรี

ปฏิทินชีวิตครั้งสุดท้ายของ "ฉลวย แก้วประสิทธิ์"

๙ ธ.ค. ๑๕

๐๕.๓๐ น. ร.ต.ท. ปรีชา ชุกะวัฒน์ มาแจ้งว่า รถคุณฉลวย แก้วประสิทธิ์ ถูกชนเมื่อเวลา ๐๒.๐๐ น. และเจ็บหนักที่โรงพยาบาลบ้านโป่ง

๐๗.๓๐ น. พบคุณฉลวย ที่โรงพยาบาลบ้านโป่งห้องพิเศษ ๑ เบอร์ ๔ อาการหนักมากไม่รู้สึกตัว โดยเฉพาะที่ศีรษะ

๐๙.๓๐ น. มีเสียงละเมอแต่ฟังไม่รู้เรื่อง

๑๑.๐๐ น. รู้สึกตัวมากขึ้น เมื่อคุณนัยนา (ภรรยา) เรียกยังมีเสียงตอบรับแบบละเมอว่า "ห่วงลูก ลูกยังเล็ก"

๑๗.๓๐ น. อาการเริ่มเปลี่ยนเป็นหนักครั้งแรก เพราะโลหิตไหลออกทางจมูก

๒๐.๓๐ น. อาการเริ่มหนักเป็นครั้งที่สอง และครั้งนี้กลุ่มผู้รักษาพยาบาลกระซิบว่าถ้ารอดก็ปาฏิหาริย์

๐๒.๐๐ น. อาการหนักลงไปอีก ต้องนำเข้าห้องผ่าตัด

๑๐ ธ.ค. ๑๕

๐๘.๐๐ น. อาการดีขึ้นและเริ่มรู้สึกตัวมากขึ้น

๑๐.๐๐ น. พูดกับคุณน้ยนา ได้บ้างและรู้สึกตัวบ้างเล็กน้อย ถึงกับพูดว่า "พรุ่งนี้ก็หาย"

๑๔.๓๐ น. เลือดเริ่มออกมาทางจมูกอีกเล็กน้อย และมีการปรึกษากันว่า จะนำเข้ากรุงเทพ ฯ

๑๖.๐๐ น. นำเข้าห้องผ่าตัด

๑๖.๔๐ น. คนทั่วโรงพยาบาล (รวมทั้งคนไข้) ต่างโกลาหลเพราะคุณน้ยนา

น้อง ๆ ในบ้านโป่ง

เขาจากไปแล้ว

เขามาพบผมในตอนบ่ายของวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๑๕ ในลักษณะอ่อนระโหยโรยแรงร่างกายแสดงชัดว่าไปไม่ไหว แต่เพราะสัจจะที่เขาให้ไว้กับผมว่า "เขาจะมา" เขาจึงมาและเขาก็มาเพื่อตายในอีก ๔๘ ชั่วโมงต่อไป คำสุดท้าย "ผมลาละครับพี่" พร้อมกับสองมือในรูปพนมยังฝังอยู่ในความทรงจำของผมจนกระทั่งบัดนี้ และนั่นก็เหมือนคำกล่าวฝากฝั่งทุกสิ่งทุกอย่างครั้งสุดท้ายในชีวิตของเขาต่อคน ๆ หนึ่ง มันแหบแห้งอย่างประหลาด และถ้าผมจำไม่ผิดสองเบ้าตาของเขาขณะนั้นมีน้ำตาไหลออกมาด้วย และก็ยิ่งประหลาดใจไปยิ่งกว่านั้น ทันทีที่เขาสิ้นชีวิตลง นัยน์ตาของเขามิได้ปิดสนิทและสองเบ้าตานั้นก็ยังมีน้ำตาเอ่อไหลนอง

ผมได้ตอบสนองความดี ความห่วงใยของเขาที่มีอยู่ทันที ด้วยพลังทั้งสิ้นที่ผมจะบันดาลให้ได้เมื่อเขาจากไปแล้ว แต่ผมก็ช่วยได้เฉพาะเท่าที่ปุถุชนคนหนึ่งจะช่วยได้เท่านั้น จากบัดนั้นจนถึงบัดนี้ผมก็ได้แต่กราบกับหมอน วอนพระให้ช่วยให้สิ่งที่เขาห่วงใยได้คลี่คลายไปในทางที่ดี เพื่อวิญญาณของฉลวย แก้วประสิทธิ์ มิตรผู้เสมือนน้องในไส้ของผมจะได้ไปสู่สุคติเถิด.

พ.อ. พัลลภ ปิ่นมณี

แด่ พี่ที่รัก

พี่จ๋า ความสูญเสียเมื่อเกิดขึ้นที่ใด ความอาลัยอาวรณ์ในสิ่งนั้นก็ย่อมมีขึ้นเป็นธรรมดา แล้วแต่ว่าจะมากหรือน้อยเท่านั้น แต่การจากไปของพี่เป็นการสูญเสียอันยิ่งใหญ่ในชีวิตของตุ๊กและลูก เป็นการจากที่รวดเร็วยิ่งนักจนเมียและลูกปรับใจไม่ทัน ทำไมนะคนดีอย่างพี่ ผีสางเทวดาจึงไม่คุ้มครองให้พี่ได้อยู่เป็นร่มโพธิ์ทอง คุ้มภัยให้กับลูกเมียให้นาน ๆ กลับมาพรากพี่ไปเช่นนี้ สิ้นพี่ไปเสียคนหนึ่งทำให้ครอบครัวเหมือนแพแตก ไร้ความอบอุ่นลูก ๆ เหงาหงอย ได้ยินลูกร้องหาพ่อ ถามถึงพ่อว่าเมื่อไรพ่อกลับแล้วตุ๊กต้องร้องไห้ด้วยความสงสารลูก ไม่อยากได้ยินได้ฟังเลย สงสารลูกใจจะขาด พี่จ๋าสุดที่ตุ๊กจะยื้อแย่งเอาพี่กลับคืนมาให้ลูกได้ หากเปลี่ยนตัวได้ตุ๊กใคร่จะเปลี่ยนตัวกับพี่เสียเองเพื่อให้พี่ได้อยู่เป็นมิ่งขวัญของลูกและบ้านให้นานแสนนานแต่ก็เป็นไม่ได้ ความรักของพี่ที่มอบให้กับลูกเมียนั้น ตุ๊กซึ้งอยู่แก่ใจและจะมิเลือนไปจากความทรงจำจนชั่วชีวิต ตุ๊กยังจำได้ดีว่าแม้ขณะที่พี่กำลังต่อสู้กับความเจ็บปวดจากบาดแผล พี่ก็ยังเป็นห่วงลูกและพูดออกมาให้ได้ยินทั่วกันว่าห่วงลูก ๆ ยังเล็กนัก ทำให้ตุ๊กต้องร้องไห้และสงสารพี่เป็นที่สุด แต่ถึงแม้ตุ๊กจะไหว้พระ บนบานศาลกล่าวเพียงใดก็ไม่สามารถที่จะดึงเอาชีวิตพี่ไว้ได้ พี่จึงต้องจากลูกเมียไปจนได้ เมื่อ ๑๐ ธ.ค. ๑๕ นี้

พี่จ๋า การจากไปของพี่ มิใช่จะจากไปเพียงวิญญาณเลย แต่ยังเอาจิตใจตุ๊กไปด้วย เหมือนโลกดับสำหรับตุ๊ก ความหวังที่เคยมีขณะที่พี่ยังอยู่บัดนี้ไม่มีความหมายอีกต่อไปแล้ว ขอพี่ได้โปรดรับรู้ด้วยค่ะว่า ตุ๊กจะอยู่ต่อไปเพื่อทำหน้าที่ พ่อและแม่ ให้กับลูกของเรา ขอพี่อย่าได้ห่วงลูกเมียเลย ตุ๊กขอให้สัญญาว่าจะพยายามอบรมสั่งสอนลูกให้เป็นคนดี ให้ลูกรู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบดังที่พี่เคยปฏิบัติมาแล้วตลอดเวลา และขออธิษฐานว่าหากชาติหน้ามีจริงขอให้ตุ๊กและพี่จงอย่าได้จากกันเร็วดังชาตินี้เลย ขอให้อยู่ร่วมกันทุกชาติสมกับความปรารถนาของพี่ที่เคยกล่าวไว้ในชาตินี้

ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง

ตุ๊ก

ขอขอบพระคุณท่านผู้มีเกียรติเป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้เกียรติมาในงาน ตั้งแต่งานบำเพ็ญกุศล จนถึงงานพระราชทานเพลิงศพในวันนี้ และขอประทานอภัย หากมีสิ่งหนึ่งสิ่งใดบกพร่องไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นัยนา แก้วประสิทธิ์

คุณฉลวยกับเปปเปอร์มินท์

เปปเปอร์มินท์ (Pepemint) เป็นพืชตระกูล Labiatae มีอยู่ด้วยกันหลายพันธุ์ เปปเปอร์มินท์นำมาสกัดน้ำมันใช้ในยุโรป มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า Mentha Piprita Linn ซึ่งนิยมปลูกกันหลายแห่ง แต่แหล่งที่ปลูกเปปเปอร์มินท์พันธุ์นี้มากที่สุดคืออเมริกา น้ำมันเปปเปอร์มินท์ที่นำส่งตลาดยุโรปทุกแห่งได้มาจากอเมริกาแทบทั้งสิ้น เปปเปอร์มินท์พันธุ์หนึ่งที่กำลังนิยมปลูกกันมาก เป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง คือพันธุ์จากจีนและญี่ปุ่น เปปเปอร์มินท์พันธุ์นี้มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า Mentha arrensis L.

เปปเปอร์มินท์ใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง ในสมัยโบราณมีหลายประเทศนำมาเป็นเครื่องสมุนไพรสำหรับเป็นยารักษาโรค อย่างในประเทศจีนได้สกัดเปปเปอร์มินท์เป็นยารักษาอหิวาตกโรค อุจจาระร่วง และโรคเกี่ยวกับระบบประสาทกันมาเป็นเวลานาน (Yong, Kum Hog Lingnan Science Journal 1934) ในยุโรปและอเมริกาใช้น้ำมันเปปเปอร์มินท์ผสมปนกับเครื่องดื่มประเภทแอลกอฮอล์ เปปเปอร์มินท์จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าบรั่นดีมินท์ น้ำมันที่สกัดจากเปปเปอร์มินท์ละลายได้ดีในแอลกอฮอล์ จึงสามารถนำไปใช้ทางผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้หลายชนิด นอกจากนี้ในการกลั่นเปปเปอร์มินท์ยังได้สารที่มีราคาแพงและเป็นที่ต้องการของตลาด คือเมนธอล ปริมาณของเมนธอลในต้นและใบเปปเปอร์มินท์มีสูงมาก เวลาสกัดจะได้เมนธอลในรูปอิสระ (Free Menthol) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

(v/w) จึงนับว่าเป็นพืชที่เหมาะสำหรับปลูกเพื่อการอุตสาหกรรมและเป็นรายได้ที่ดีของกสิกร มีหลายประเทศที่พยายามส่งเสริมการปลูกเปปเปอร์มินท์เพื่อใช้ภายในประเทศและเป็นสินค้าออกมากันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓๐ ปี แต่เปปเปอร์มินท์ก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาด และราคาของเปปเปอร์มินท์ก็กำลังถีบตัวสูงขึ้นเรื่อย ๆ ประเทศอินเดียเคยนำเอาพันธุ์เปปเปอร์มินท์จากญี่ปุ่นเข้าไปทดลองปลูกเมื่อประมาณปี ๒๔๙๕ ปรากฏว่าเปปเปอร์มินท์ขึ้นได้ดีและมีผลผลิตสูงทุกแห่ง ไม่ว่าจะปลูกทดลองที่ใด นับตั้งแต่นั้นมาอินเดียก็พยายามส่งเสริมปลูกเปปเปอร์มินท์ ประมาณว่าจะต้องใช้เนื้อที่ปลูก ๓ แสนไร่ จึงจะผลิตได้พอเพียงกับความต้องการของประเทศ แต่ในปัจจุบันอินเดียก็ยังคงสั่งซื้อน้ำมันเปปเปอร์มินท์จากต่างประเทศทุกปี.

การปลูกเปปเปอร์มินท์ทั้งง่ายกว่าการปลูกพืชอื่น เพราะเป็นพืชที่ขึ้นง่าย ขึ้นได้ในดินเกือบทุกชนิด ยกเว้นดินที่เป็นกรดจัด การขยายพันธุ์ใช้ได้ทั้งรากและลำต้น การเตรียมดินก็เพียงแต่ใช้ไถเปิดร่องให้ลึก ๔–๕ นิ้ว เป็นแถว ๆ หนึ่งห่างกัน ๓.๕ ฟุต เอารากและลำต้นเปปเปอร์มินท์ ตัดใส่กระสอบ นำไปโรยในร่องที่เตรียมไว้ใช้เท้าเหยียบดินกลบให้แน่น การรักษาโรคและแมลงมีไม่มากนัก ในอเมริกาสามารถปลูกเปปเปอร์ได้ปีละ ๒ ครั้ง การเก็บเกี่ยวจะกระทำในระยะที่กำลังออกดอก และก่อนที่ใบจะร่วง ในเขตที่มีอากาศร้อนและแห้งแล้ง ปริมาณน้ำมันจากต้นและใบจะมีสูง แต่ถ้าเก็บเกี่ยวในระยะฝนตกชุก ปริมาณน้ำมันจะลดน้อยลง ถ้าปลูกมาก ๆ อาจใช้รถตัดแล้วทิ้งผึ่งแดดไว้พอหมาด ๆ จึงนำส่งตลาดหรือโรงงาน โดยทั่วไปแล้วตลาดรับซื้อใบและต้นเปปเปอร์มินท์มักจะให้ราคาต่ำ เนื่องจาก

การเก็บไว้นาน ๆ จะทำให้แห้งเกินไป โรงงานจะต้องนำมาอบด้วยไอน้ำร้อน ทำให้ขบวนการสกัดน้ำมันมีต้นทุนสูงขึ้น

สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) เป็นประเทศที่มีการปลูกเปปเปอร์มินท์ได้ผลดี คุณฉลวย แก้วประสิทธิ์ ขณะยังมีชีวิตอยู่มีความสนใจเปปเปอร์-มินท์ที่ปลูกในไต้หวันมาก เคยติดต่อกับนักธุรกิจจากไต้หวันและญี่ปุ่นอยู่เสมอ คิดจะบุกเบิกการปลูกเปปเปอร์มินท์เพื่ออุตสาหกรรมในประเทศไทยอยู่ตลอดเวลา เมื่อได้พันธุ์เปปเปอร์มินท์จากเพื่อนที่เดินทางไปดูงานที่ไต้หวัน คุณฉลวย ไปติดต่อขอความช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อให้ทดลองปลูกเป็นการศึกษาและเก็บข้อมูลเบื้องต้น ปรากฏว่าพันธุ์เปปเปอร์มินท์สามารถขยายพันธุ์ในเมืองไทยได้เป็นอย่างดี คุณฉลวยได้เช่าที่ดินที่สามพราน เอาเงินไปลงทุนจำนวนหนึ่งเพื่อเพาะเปปเปอร์มินท์ขยายพันธุ์ ขณะเดียวกันก็ได้ติดต่อกับชาวต่างประเทศในเรื่องการกลั่นเปปเปอร์มินท์ไปด้วย ได้มีคนสนใจที่จะมาลงทุนถ้าหากการปลูกเปปเปอร์มินท์มีปริมาณพอเพียง คุณฉลวยได้พยายามที่จะศึกษาดูแหล่งเพาะปลูกเปปเปอร์มินท์หลายแห่ง เพราะเปปเปอร์มินท์ในแปลงขยายพันธุ์ที่สามพรานสามารถ จะขยายไปปลูกได้แล้วประมาณ ๑๖๐ ไร่ คุณฉลวยเดินทางขึ้นล่องจังหวัดต่าง ๆ เสมอ เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๑๕ ได้ประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ถึงแก่ชีวิต ขณะที่เดินทางกลับจากไปดูที่ที่จะปลูกเปปเปอร์มินท์ที่เมืองกาญจน์

งานบุกเบิกการปลูกเปปเปอร์มินท์จึงเป็นงานชิ้นสุดท้ายของคุณฉลวยและเป็นงานที่เขายังทำไม่สำเร็จ การสูญเสียคุณฉลวยไปอย่างกระทันหันจึงไม่เพียงแต่นำความเศร้าสลดอันใหญ่หลวงมาสู่ครอบครัวญาติมิตรสหายเท่านั้น

แต่ยังเป็นที่น่าเสียดายที่ประเทศชาติต้องขาดคนหนุ่มที่เข้มแข็งอย่างเขาไปอย่างไม่มีวันจะเรียกกลับคืนมาได้ ถ้าเขามีโอกาสได้ทำงานต่อไปในอนาคตอันใกล้นี้ เราคงจะได้มีเปปเปอร์มินท์กลายเป็นพืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศอีกชนิดหนึ่ง

ทางเจ้าภาพได้ให้ผมกับคุณรัศมี ต่างมงคล ช่วยจัดทำหนังสือเพื่อเป็นอนุสรณ์แด่คุณฉลวยและมีความประสงค์อยากจะได้สารคดีเกี่ยวกับเปปเปอร์มินท์มาลงพิมพ์พร้อมกับเรื่องของท่านหัตถชีโว ภิกขุ แต่เรื่องราวและข้อมูลต่าง ๆ ที่คุณฉลวยเก็บรวบรวมไว้ยังกระจัดกระจายอยู่ ไม่อาจจะนำมาเขียนให้ละเอียดได้ในเวลาอันสั้น จึงเพียงแต่นำเอาสิ่งละอันพันละน้อยมาพิมพ์เพื่อประดับความรู้และเป็นอนุสรณ์แด่คุณฉลวยเท่านั้น

สำหรับผม ไม่ได้สนิทสนมกับคุณฉลวยในสมัยที่อยู่มหาวิทยาลัย เพราะสถานที่เรียนอยู่ห่างไกลกัน เพิ่งมารู้จักคุณฉลวยมากขึ้นในระยะที่เรามาทำงานในวงการธุรกิจ ในความรู้สึกของผม คุณฉลวยเป็นคนที่ขยันขันแข็งมากบากบั่นทำงานเพื่อสร้างตัวและครอบครัว เป็นคนที่มีน้ำใจอารีอารอบ ถึงแม้เรื่องของการเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นเรื่องธรรมดาของโลกก็จริง แต่การจากไปอย่างกระทันหันของคนดี ๆ เช่นคุณฉลวย จึงเป็นที่น่าเสียดาย น่าอาลัย

โกเมศ ภุมราภรณ์

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖

ท่านทตฺตชีโว ภิกขุ เดิมสำเร็จการศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาสัตวบาล จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และศึกษาต่อ ณ ประเทศออสเตรเลีย นับว่าเป็นผู้ที่กำลังมีอนาคตทางโลกที่ดีและงดงามผู้หนึ่ง แต่ด้วยความผลักดันของจิตใจที่มุ่งจะเสาะแสวงหาสิ่งที่เป็นแก่นสารของชีวิต ได้มุ่งมั่นศึกษาหลักธรรมแห่งพระพุทธศาสนาจนเข้าใจอย่างถ่องแท้ เกิดศรัทธาอันสูงส่งตั้งสัตย์อธิษฐานขอถวายชีวิตเพื่อพระพุทธ-ศาสนา เข้าสู่สมณเพศไปตลอดชีวิต

เรื่อง "ที่พึ่ง" เป็นเรื่องที่ยังไม่ได้ตีพิมพ์มาก่อน ส่วนเรื่อง "ผจญมาร" นั้น เขียนขึ้นในสมัยที่ท่านเป็นฆราวาส เป็นบทความที่มีคนอ่านกันมาก ได้เคยตีพิมพ์มาหลายครั้ง แต่ละครั้งที่จัดพิมพ์ใหม่ ได้แก้ไขสอดแทรกสาระสำคัญให้มากขึ้น รวมทั้งการพิมพ์ครั้งนี้ด้วย

ที่พึ่ง

ทตฺตชีโว ภิกฺขุ

โลก ชีวิตและสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งมหัศจรรย์และท้าทายให้คนเราศึกษาค้นคว้าหาความจริงในเรื่องของมันอยู่เสมอ จากการยึดเอาถือเอาคาดคะเนเอาว่าสิ่งที่ค้นพบเป็นความจริงด้วยภูมิปัญญาของมนุษย์เท่าที่มีอยู่ ทำให้เกิดศาสตร์ต่าง ๆ มากมายที่ศึกษาเล่าเรียนกันอยู่ในปัจจุบัน แต่สิ่งเหล่านั้นเป็นความจริงสุดยอดหรือเป็นความจริงที่ไม่มีอะไรจะจริงไปกว่านั้นแล้วหรือเรายังตอบไม่ได้ แม้แต่วิชาที่เรียกว่าวิทยาศาสตร์ซึ่งประกอบไปด้วยเงื่อนไขแห่งข้อเท็จจริงมากกว่าศาสตร์สาขาอื่น ๆ บรรดาหลัก กฎเกณฑ์และทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ส่วนมากก็ยังหาเป็นความจริงสุดยอดไม่ ยังมีการเปลี่ยนแปลง ตราบใดที่ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีของมนุษย์ก้าวหน้าขึ้น เป็นต้นว่ากฎแห่งสสารไม่สูญหายไปจากโลก จำนวนคู่ของโครโมโซมในมนุษย์ ฯลฯ ที่เราเชื่อกันนักหนาว่าเป็นความจริง กำลังจะเปลี่ยนแปลงไป และกำลังจะเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ด้วยเหตุนี้วิทยาการทางโลกจึงหาใช่แก่นแท้ ๆ เป็นเปลือกบ้าง กระพี้บ้าง นักปราชญ์ ที่เคร่งครัดต่อความเป็นจริงของวิทยาการมักจะลงความเห็นว่า "**คนเราไม่รู้อะไรเลยและก็ไม่รู้ว่าสิ่งที่ไม่รู้นั้นคืออะไร**" (MAN KNOWS NOT AND KNOWS NOT WHAT HE KNOWS NOT) มนุษย์ทั่วไปค้นพบความจริงสุดยอดมีอยู่เหมือนกัน อย่าง

ในเรื่องของชีวิต ทุกคนรู้ว่าชีวิตจะเป็นชีวิตของพระราชาผู้เรืองอำนาจ หรือขอทานชราไร้ที่พึ่งพิง ไม่ว่าผู้นั้นจะสมบูรณ์เพียบพร้อมไปด้วยคำสรรเสริญเยินยอ หรือถูกนินทาด่าแช่งสักเพียงใด ต่างก็มาเสมอกันที่ความตายทั้งนั้น นี่ก็เป็นความจริงสุดยอดหรือสัจธรรมที่มนุษย์พึงรู้ด้วยปัญญาตน แต่ความจริงเช่นนี้ในเรื่องอื่น ๆ เรามักจะรู้กันน้อยมาก ผู้ที่รู้ความจริงสุดยอดได้ทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นโลก ชีวิตและสิ่งแวดล้อมของเรา หรือในโลกอื่นภพอื่น คือองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า บรรดาคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ที่มีความแตกต่างไปจากกฎเกณฑ์และทฤษฎีของศาสตร์ในปัจจุบันก็ด้วยเหตุที่ว่าศาสตร์เหล่านั้นยังไปไม่ถึงความจริงสุดยอดของตัวมันเอง นักวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันที่มีแนวความคิดเฉียดเข้าสู่หลักคำสั่งสอนแห่งพระพุทธศาสนาก็คือ ไอน์สไตน์ ซึ่งได้กล่าวว่าคนเราไม่สามารถจะเดินทางได้เร็วกว่าแสง ถ้าเดินทางได้เร็วกว่าความเร็วของแสงเมื่อไรเราก็จะเห็นอดีตเห็นอนาคต เป็นที่น่าเสียดายว่าผู้นี้ได้ถึงแก่กรรมเสียก่อน ถ้าหากมีชีวิตยืนยาวออกไปอีกก็คงจะสามารถคิดค้นสิ่งใหม่ที่จะช่วยให้ช่องว่างระหว่างหลักธรรมคำสั่งสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับศาสตร์ต่าง ๆ ในปัจจุบันแคบเข้าหากันมากขึ้น

สัจธรรมที่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าล่วงรู้นั้นมีมากมายนัก เปรียบประดุจเหมือนกับจำนวนใบประดู่ลายทั้งป่าใหญ่ พระพุทธองค์ทรงเลือกสรรเด็ดมาแต่เพียงกำมือเดียว นำออกสั่งสอนผู้ที่รู้แจ้งเห็นจริงในสัจธรรมอันเป็นส่วนน้อยนิดของพระพุทธองค์ต่างก็สำเร็จเป็นพระอรหันต์โสดาบันมีจำนวนมากมาย แม้ว่ามนุษย์อีกจำนวนมากไม่อาจจะเข้าถึงหลักธรรมเหล่านั้น

พระพุทธองค์ทรงเป็นบรมศาสดาของโลกโดยแท้ หวังจะยังประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่หมู่มนุษย์ทุกยุคทุกสมัย ได้มีที่ยึดเหนี่ยวและเป็นที่พึ่งได้อย่างแท้จริง สิ่งนั้นก็คือพระรัตนตรัย ได้แก่ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ บุคคลใดเข้าถึงพระรัตนตรัยก็ได้ชื่อว่าผู้นั้นได้พบหนทางที่จะนำไปสู่สัจธรรมทั้งปวงของพระพุทธองค์

รัตนตรัยแปลตามความหมายก็คือแก้วสามประการ แก้วในที่นี้ไม่ใช่วัสดุประเภทกระจกและก็ไม่ใช่ประเภทแก้วแหวนเงินทองเพชรนิลจินดาที่เรามีกันอยู่ในโลกปัจจุบัน พระรัตนตรัยมีค่าและทรงอานุภาพยิ่งกว่าสิ่งใด มิฉะนั้นมนุษย์จะใช้ยึดถือเป็นที่พึ่งไม่ได้ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์นั้นเปรียบเหมือนกับแก้วอันวิเศษเพราะเหตุใด ก็ยากที่จะอุปมาอุปมัยให้เข้าใจกระจ่างชัด เหมือนกับผู้ที่ไม่เคยลิ้มรสความเผ็ดของพริกเลย ก็ไม่อาจอธิบายได้ว่าความเผ็ดอันแท้จริงของพริกเป็นฉันใด แต่เมื่อผู้นั้นได้ลิ้มรสพริกด้วยตนเองก็จะเข้าใจได้โดยไม่ต้องมีใครบอก พระรัตนตรัยก็เช่นเดียวกัน ถ้าบุคคลใดได้ถึงแก่นหรือของจริงที่ไม่มีอะไรจะจริงไปกว่านั้นแล้วก็จะยอมรับพระรัตนตรัยเป็นแก้วอันวิเศษสมจริงด้วยประการทั้งปวง ด้วยเหตุนี้ พุทธศาสนิกชน ผู้ปฏิบัติบูชาพระรัตนตรัยจึงควรจะรู้ว่า แก่นของพระรัตนตรัยคืออะไร และอยู่ที่ไหน

การยึดถือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่งและการปฏิบัติบูชาของแต่ละคนแตกต่างกัน บางคนยึดถือพระพุทธรูปที่ประดิษฐานอยู่ในโบสถ์ พระเครื่องลางที่แขวนคอว่าเป็นพุทธรัตนะ ใช้เป็นที่พึ่งเพื่อที่จะช่วยให้เกิดสุขสวัสดิ์และกำจัดทุกข์ภัย แต่บางคนก็ปฏิบัติบูชาเป็นสัญญลักษณ์อันสูงส่งแทนองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า น้อมจิตลำลึกนึกถึงเพื่อให้เกิดความ

ผ่องแผ้วเกิดบุญผลานิสงส์ เกิดพุทธานุภาพเป็นสิริมงคลร่มเย็นเป็นสุข ปราศจากทุกข์โศก ห่างพ้นจากภยันตรายทั้งปวง จากอุทธาหรณ์ที่ยกมาอ้างนี้ จะเห็นความเข้าใจของประชาชนที่ปฏิบัติบูชาต่อพระพุทธมีแตกต่างกันเป็นสองระดับอย่างเห็นได้ชัดเจน การที่ผู้หนึ่งผู้ใด จะเปลี่ยนจากระดับหนึ่งมาสู่อีกระดับหนึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะต่างก็เชื่อมั่นจากเหตุที่ได้รับการสั่งสอนสืบต่อกันมาบ้าง ได้ยินได้ฟังมาอย่างนั้นบ้าง เชื่อว่าการปฏิบัติบูชาในสิ่งเหล่านั้นที่ตนทำอยู่เป็นสิ่งดีสุดยอดโดยคาดคะเนเอาเองบ้าง แท้ที่จริงการเข้าใจและเข้าถึงแก่นพระรัตนตรัยนั้นไม่ใช่การปฏิบัติบูชาดังที่กล่าวมาแล้วทั้งสองระดับ แต่เป็นการปฏิบัติบูชาระดับสูงสุดที่ไม่มีอะไรจะสูงกว่านั้นอีกแล้ว จึงเป็นการยากอย่างยิ่งที่ประชาชนส่วนมากจะเข้าระดับนี้ได้ ด้วยเหตุนี้ผู้ที่ต้องการจะเข้าให้ถึงแก่นแท้ของพระรัตนตรัยจึงจำเป็นต้องเพิกถอนความนึกคิด ความรู้สึกและความเห็นที่ติดตัวมาแต่เดิมเสียก่อน วางใจให้เป็นกลาง แล้วใช้เหตุและผลพิจารณาอย่างเที่ยงธรรม เพราะเรื่องของแก่นพระรัตนตรัยเป็นเรื่องที่พวกเราส่วนมากไม่ค่อยจะได้ยินได้ฟังมาก่อน และเป็นเรื่องไม่เหมือนกับแนวความคิดและการปฏิบัติบูชาที่ทำกันอยู่ในปัจจุบัน การวางใจให้เป็นกลางไม่ยึดมั่นถือมั่นในสิ่งที่ตนยังไม่รู้จริง องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเองก็เคยสั่งสอนมาแต่กาลก่อน ดังจะพบในบาลีกาลามสูตร ติกนิบาต อังคุตรนิกาย ในพระสูตรดังกล่าว พระองค์ทรงสั่งสอนถึงความเป็นอิสระในความเชื่อและความคิดเห็น ไม่ให้เชื่อเพราะเหตุที่ได้สอนสืบต่อกันมา ไม่ให้เชื่อโดยคิดว่าเราฟังมาเองอย่างนี้ ไม่ให้เชื่อไม่ให้คิดว่าสมณะผู้กล่าวนี้เป็นครูของเรา ไม่ให้เชื่อโดยเหตุว่าข้อความนั้นมีสมอ้างอยู่ในปิฎก พระองค์สอนให้ยึดตนเองเป็นที่พึ่ง จากบทที่ว่า อัตฺตทีปา

อัตตสรณา โดยตรัสว่า "ความพยายามเพื่อให้รอดพ้นนั้นเป็นสิ่งที่พวกเราทั้งหลายจักต้องทำเอง ตถาคตเป็นผู้ชี้ทางเท่านั้น"

จากพระพุทธคาถาที่ตรัสไว้ จะพบสิ่งสำคัญอยู่ ๒ ประการ คือเราต้องทำเอง และทำในสิ่งที่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ชี้ทางไว้ให้ จะทำอย่างใดอย่างหนึ่งแต่อย่างเดียวสำเร็จได้ยาก หรือถ้าจะสำเร็จก็ต้องเวลานาน และต้องใช้ความพากเพียรไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าที่พระพุทธองค์ได้เคยบำเพ็ญเพียรมาก่อนที่จะตรัสรู้เป็นองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ที่จะทำได้ต้องมีบุญบารมีอย่างล้นเหลือและสิ่งที่ค้นพบก็เป็นวิธีเดียวกับของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มีวิธีอื่นใดนอกเหนือไปจากนั้น ด้วยเหตุนี้การปฏิบัติตนตามแนวทางที่พระพุทธเจ้าได้ชี้ทางไว้ให้จึงเป็นวิธีที่ดีที่สุด ซึ่งเป็นเหตุผลประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง สิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงค้นพบนั้นมีอยู่ในตัวของบุคคลทุกคน พร้อมที่จะสัมผัสได้ทุกเมื่อ แต่เมื่อคนเรามองไม่เห็นจึงดูประหนึ่งว่าเป็นสิ่งเร้นลับสุดวิสัย ตามธรรมดาเราทุกคนมีหู ตา จมูก ลิ้น กายเป็นเครื่องรู้สึกต่อสิ่งแวดล้อมภายนอก เรารู้สึกหรือรู้จักเพียงเท่าใดก็เหมาเอาว่าสิ่งทั้งหลายมีเพียงเท่านั้น แล้วสรุปรวมยอดเอาสิ่งเหล่านั้นเป็นความรู้ ดังนั้นความรู้ของมนุษย์จึงอยู่ในวงขีดจำกัด แล้วแต่ว่าหู ตา จมูก ลิ้น กายจะมีประสิทธิภาพแค่ไหนและขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้พัฒนาหู ตา จมูก ลิ้น กายให้สูงขึ้นกว่าปกติ เช่น ประดิษฐกรรมกล้องจุลทัศน์ กล้องโทรทัศน์ ช่วยให้ตามนุษย์เห็นได้มากขึ้นและไกลมากขึ้น ความรู้ของมนุษย์ก็ขยายวงกว้างออกไป อย่างไรก็ตามมนุษย์ก็ยังไม่สามารถจะเห็นสิ่งที่เล็กไปกว่าเชื้อไวรัสและไม่เห็นไกลไปกว่าภาพอันเลือนลางของดวงดาวบางดวงนั้น ยังมีอีกมากมายหลายสิ่งที่เรายังเห็นไม่ได้ แต่เราก็รู้ว่ามีสิ่งเหล่านั้น

เช่น ลำแสงเอ๊กซ์เรย์ คลื่นวิทยุ ภาพที่ส่งออกจากสถานีโทรทัศน์ ฯลฯ ในบางสิ่งบางอย่างตาของสัตว์และแมลงบางชนิดเสียอีกยังเห็นได้ แต่ตามนุษย์ไม่สามารถจะเห็น หูของมนุษย์ก็เช่นเดียวกัน เราสามารถได้ยินเสียงได้มากและมีเครื่องสื่อสารที่สามารถช่วยให้หูได้ยินเสียงได้ไกล ๆ ทั้งในโลกและนอกโลก แต่ก็จะได้ยินเสียงเฉพาะเสียงที่มีขนาดอันพอเหมาะกับหูของเราเท่านั้น ถ้าเสียงนั้นมีขนาดความถี่ของคลื่นเสียงสูงหรือต่ำไปจากช่วงที่เราจะรับฟังได้เราจะไม่ได้ยินเลย ตรงกันข้ามหูของสัตว์บางชนิดสามารถรับฟังความถี่ของคลื่นเสียงที่มนุษย์ไม่สามารถรับฟังได้ นักวิทยาศาสตร์เคยทดลองความสามารถในการฟังเสียงที่มีระยะความถี่สูง ซึ่งเป็นเสียงที่แหลมมากมนุษไม่ได้ยิน แต่สุนัขได้ยิน ถ้าจะพิจารณากันอย่างตื้น ๆ ที่ว่ามนุษย์นั้นประเสริฐกว่าสัตว์จึงไม่ได้ประเสริฐในแง่นี้ และอะไรเล่าที่ทำให้มนุษย์เป็นสัตว์อันประเสริฐ สิ่งนั้นอยู่ที่ไหน รูปร่าง หน้าตา เป็นอย่างไร

การที่มนุษย์จะใช้ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และอุปกรณ์มาช่วยก็ไม่อาจจะค้นหาความจริงสุดยอดเกี่ยวกับโลก ชีวิต และสิ่งแวดล้อมให้รู้แจ้งแท้ตลอดได้แน่ องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเองก็ได้กระทำความเพียรเพื่อจะใช้อายตะเหล่านี้ค้นหาสัจธรรมมาแล้ว แต่พระองค์ทรงเห็นว่าเป็นไปได้ในวงจำกัดคือได้เพียงผิวเผินในวิสัยโลก ไม่อาจเกิดความรู้และเข้าใจได้ถ่องแท้เกี่ยวกับชาติภพและสังสารวัฏได้ บำเพ็ญเพียรเท่าใดก็ไม่สำเร็จ จึงต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการใหม่จนพบหนทางไปสู่สัจธรรมทั้งปวง และได้ตรัสรู้เป็นองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรื่องราวที่พระองค์ได้ทรงกระทำเมื่อ ๒๕๑๖ ปีก่อนโน้น ถ้าจะเปรียบเทียบให้เข้าใจในเรื่องของปัจจุบัน ก็เห็นจะได้แก่

ความก้าวหน้าในทางอวกาศของสหรัฐ ในระยะเริ่มต้นของโครงการอวกาศนั้นสหรัฐประสบความล้มเหลวมามาก เพราะเหตุที่ว่าได้ตั้งแนวความคิดไว้ว่าพลังเชื้อเพลิงที่บรรจุในจรวดมีแรงขับดันพอที่จะส่งจรวดออกไปโคจรนอกโลก พยายามทดลองเท่าใด ๆ ก็ไม่สำเร็จ เป็นเรื่องที่ทำความยุ่งยากให้กับสหรัฐมากมาย เพราะเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงความล้าหลังของตนให้หันมาปรับปรุงทุกด้านแม้แต่ระบบการศึกษาก็พยายามจะเปลี่ยน เผอิญได้ผู้ที่มีความสามารถมาเปลี่ยนแปลงแนวความคิดในการส่งจรวดเสียใหม่ว่าพลังเชื้อเพลิงที่ส่งแรงขับดันจรวดจากพื้นโลกมีขีดจำกัด ถ้าจะยิงจรวดให้ทะลุบรรยากาศของโลก จะต้องมีพลังขับดันช่วยต่อ จึงได้สร้างจรวดเป็นท่อน ๆ ท่อนแรกสำหรับขับดันจรวดจากพื้นดิน ท่อนที่สองใช้พลังขับดันต่อเมื่อท่อนแรกไม่มีแรงขับดันแล้ว เพื่อจะได้ทะลุบรรยากาศของโลก เมื่อจรวดท่อนที่สองหมดแรงก็จุดท่อนที่สามให้มีแรงขับดันต่อ ดังนั้นการส่งจรวดของสหรัฐจึงประสบความสำเร็จและทำให้มีชื่อเสียงมาก ทั้งนี้ก็เพราะเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงแนวความคิด ถ้าขืนดันทุรังว่าจรวดมีแรงขับพอที่จะส่งออกไปนอกโลกเหมือนเดิม สหรัฐก็คงไม่ประสบความสำเร็จ จะต้องใช้เวลาค้นคว้าสูญสิ้นเงินทองอีกมากมาย

เมื่อองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงล่วงรู้ว่า ตา หู จมูก ลิ้น กายของมนุษย์มีประสิทธิภาพจำกัด และไม่ทรงปักใจเชื่อว่าในตัวมนุษย์มีตา หู จมูก ลิ้น กายแต่เพียงชุดเดียว จะต้องมีชุดอื่น ๆ ที่มีประสิทธิภาพดีกว่าเหนือกว่าอยู่อีก เพราะเหตุที่ว่าคนเราแม้จะอยู่ในอิริยาบถที่ไม่ใช้ตา หู จมูก ลิ้น กายเลยก็ตาม ก็ดูประหนึ่งคล้ายกับเราจะเห็นในสิ่งที่อยากจะเห็น ได้ยินในสิ่งที่อยากจะได้ยิน ได้กลิ่นได้ลิ้มรสและสัมผัสในสิ่งที่เราปรารถนาได้

เรานั่งอยู่ตรงนี้แต่คล้ายกับเราจะเห็นขุนเขาอันทมึนทึนของนครเชียง-ใหม่ถ้าเราปรารถนาเห็นน้ำตกแม่กลางซัดกระเซ็นเป็นฟองกระทบโขดหินเบื้องล่างเสียงดังซู่ซ่า กลิ่นเอื้องและดอกไม้ป่าโชยกลิ่นหอมมารวยริน แม้กระทั่งตึกรามบ้านช่องและความจอแจของโตเกียว นิวยอร์ค ซิดนีย์ ชิคาโก เดทรอยส์ หรือหุบเหวปล่องภูเขาไฟบนพื้นดวงจันทร์ เราดูประหนึ่งจะเห็นได้ สัมผัสได้ด้วยอายตนะ ลองทำสิ่งเหล่านี้ให้รุนแรงเป็นจริงจังขึ้นมาแล้วคลำหาว่าสิ่งเหล่านี้ เกิดได้อย่างไร เกิดมาจากส่วนไหน ถ้าค้นหาต้นตอของมันก็จะพบว่าอยู่ที่จิตมั่นเอง จิตทำหน้าที่แทนตา หู จมูก ลิ้น กายได้ แต่จิตไม่มีประสิทธิภาพเท่าเทียมกับตา หู จมูก ลิ้น กาย ก็เพราะจิตไม่ได้ฝึกให้มีอานุภาพเท่านั้นในเมื่อเราทราบว่าตา หู จมูก ลิ้น กายของตัวเรามีประสิทธิภาพจำกัดที่จะเป็นเครื่องรู้สึกต่อสิ่งแวดล้อมภายนอก และเราทราบว่าจิตทำหน้าที่แทนได้ เราจึงพยายามที่จะเลิกใช้ตา หู จมูก ลิ้น กายของตัวเราหันมาพัฒนาจิตขึ้นใช้แทน เรื่องราวของจิตจึงเป็นเรื่องสำคัญ ดังพระพุทธโอวาทที่ให้แก่อุกกัณฐิตภิกษุ มีดังนี้

พระศาสดา ภิกษุ ถ้าเธอจะสามารถรักษาได้เพียงสิ่งเดียวเท่านั้น กิจอื่นนั้นคือการรักษาสิ่งทั้งหลายที่เหลือย่อมไม่มี

อุกกัณฐิตภิกษุ อะไรนะพระเจ้าข้า

พระศาสดา เธอจะรักษาเฉพาะจิตของเธอได้ไหม

อุกกัณฐิตภิกษุ ได้พระเจ้าข้า

พระศาสดา ถ้ากระนั้น เธอจงรักษาเฉพาะจิตของตนไว้ เธออาจพ้นทุกข์ได้

ดังนี้แล้วจึงตรัสพระคาถาว่า "ผู้มีปัญญาพึงรักษาจิตที่เห็นได้แสนยาก ละเอียดยิ่งนักและมักตกไปในอารมณ์ตามความใคร่ (เพราะว่า) จิตที่คุ้มครองไว้ได้เป็นเหตุนำสุขมาให้" จากพุทธคาถาที่ตรัสไว้นี้ ท่านที่ยอมรับว่าการปฏิบัติตนตามแนวทางที่พระพุทธองค์ได้ชี้ทางให้เป็นวิธีที่ดีที่สุด อย่าได้ตีความหมายคำว่า "เห็น" ในพุทธคาถาว่าเป็นความคิดเห็นหรือความเข้าใจเลย จิตมนุษย์นี้สามารถเห็นได้เพียงแต่เห็นได้ยากเท่านั้น จะเห็นด้วยกันทุกคน แต่มักจะเห็นกันในวาระสุดท้ายที่กำลังจะสิ้นลมหายใจลาละโลกซึ่งอาจจะไม่มีประโยชน์สำหรับเรามากนักในระยะนั้นก็ได้ ควรจะได้เห็นเสียแต่ ณ บัดเดี๋ยวนี้ เพราะมีวิธีการที่ทำให้มองเห็นได้ **ถ้าใครจะบอกว่าจิตมนุษย์ไม่สามารถจะมองเห็นได้ อย่ารีบปักใจเชื่อเพราะเขากำลังกล่าวเอาตามความเห็นส่วนตัวของเขา** ถ้าอยากจะเห็นจิตของตนเองก็ขอให้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตั้งใจประคองรักษาจิตให้หยุดสนิท ให้อยู่ที่ศูนย์กลางกาย (กลางกั๊กภายในลำตัวในตำแหน่งที่อยู่เหนือสะดือสองนิ้ว) ทำจิตของเราให้เป็นจุดเล็กและตั้งมั่นปักสนิทอยู่ในตำแหน่งดังกล่าว อุปมาเหมือนหยดน้ำเล็ก ๆ ที่เกาะติดอยู่ปลายเข็ม พยายามอย่าให้เอียงไปทางซ้าย ย้ายไปทางขวา ห้ามเอียงหน้า ห้ามหงายหลัง ห้ามกดลงเบื้องล่าง ห้ามยกขึ้นเบื้องบน ให้ประคองพอดี ๆ ไว้ตรงศูนย์กลางกายนิ่ง ๆ จะเป็นจิตที่สะอาดที่สุด สว่างที่สุด ไวที่สุด และมีอานุภาพมากที่สุด จิตชนิดนี้เองจะทำให้เราเข้าใจอย่างไม่ต้องมีใครอธิบายว่าทำไม จิตจึงทำหน้าที่เห็น ได้ยินเสียง ได้ดมกลิ่น ได้ลิ้มรสและได้สัมผัสในสิ่งที่เราเป็นแต่เพียงปรารถนา ถึงแม้ว่าตา หู จมูก ลิ้น กายของเราจะอยู่ในอิริยาบถที่ไม่ได้ใช้มันเลยก็ตาม

จากการฝึกจิตทำให้เราพบว่ากายของเรานี้ไม่ได้มีกายเดียว แต่มีกายอื่น ๆ ซ้อนกายเราอยู่ซึ่งเราไม่อาจเห็น ได้ยิน ได้กลิ่น สัมผัสได้ด้วยตา หู จมูก ลิ้น กายธรรมดาของเรา เพราะเราไม่มีประสิทธิภาพดังที่กล่าวมาแล้ว กายที่ซ้อนอยู่ใกล้ชิดกับกายธรรมดาของเราเรียกว่า กายมนุษย์ละเอียด บางทีก็เรียกกันว่ากายฝัน เพราะเวลาเรานอนหลับในบางครั้งจะออกไปท่องเที่ยว เมื่อพบสิ่งใดก็จะกลับมารายงานทำให้เราฝันไป (ฝันในที่นี้มักจะเป็นการฝันที่ตรงกับเหตุการณ์เป็นจริง) กายมนุษย์ละเอียดของผู้ใดจะมีสัดส่วนหน้าตาละม้ายคล้ายบุคคลนั้นทุกประการจะแตกต่างก็แต่ความโปร่งบาง ใส และความประณีต ตา หู จมูก ลิ้น กายของกายมนุษย์ละเอียดใช้งานได้เช่นเดียวกับของกายธรรมดาของเราทุกประการแต่มีประสิทธิภาพสูงกว่ามากมายนัก สูงเกินกว่าจะเอาประดิษฐกรรมที่มีอยู่ในโลกมาเทียบได้ กล้องจุลทัศน์อิเลคโตรไมโครสโคปที่นับว่าเป็นประดิษฐกรรมทันสมัยที่สุด ให้ปรับปรุงดัดแปลงให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นเป็นหมื่นเป็นแสนเท่า ก็คงจะยังส่องหากายมนุษย์ละเอียดไม่เห็น

ตา หู จมูก ลิ้น กายของกายมนุษย์ละเอียดทำหน้าที่ของมันแล้วส่งความรู้สึกต่าง ๆ ผ่านมาสู่กายธรรมดาของเราโดยมีจิตเป็นสถานีกลางที่เชื่อมโยงการติดต่อสื่อสาร เรารับได้บ้างไม่ได้บ้างขึ้นอยู่กับความสามารถของจิต จิตที่ใสสะอาดบริสุทธิ์มากขึ้นเท่าใดก็ยิ่งทำหน้าที่ได้ดีมากขึ้น แต่ตามปกติแล้วเรามีการติดต่อระหว่างกายมนุษย์ละเอียดได้น้อยมากเพราะจิตเราไม่ใสสะอาด มีกิเลสที่พอกพูนหมักหมมเป็นสนิมเกรอะกรังจนจิตใช้การอะไรเกือบไม่ได้

เมื่อเราพบกายมนุษย์ละเอียดแล้ว อย่าเพิ่งรีบด่วนใช้ตา หู จมูก ลิ้น กายของกายมนุษย์ละเอียดเพื่อเป็นประโยชน์ในการเสาะแสวงหาความรู้ แม้ว่าสิ่งเหล่านั้นจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าของกายธรรมดาของเรา แต่ก็ยังมีขีดจำกัดเช่นเดียวกัน จงตั้งใจประคองจิตในกายมนุษย์ละเอียดอีกชั้นหนึ่งทำให้หยุดสนิทที่ศูนย์กลางกายมนุษย์ละเอียดของเราต่อไป เราจะพบกายที่ซ้อนกายมนุษย์ละเอียดอีกกายหนึ่งที่ดีกว่าเหนือกว่าด้วยประการทั้งปวง ซึ่งเรียกกันว่ากายทิพย์ เมื่อพบกายทิพย์ก็อย่าได้นำไปใช้ประโยชน์ในการนั่งทางในเป็นหมอดู ทายเบอร์หวยเลย เอาจิตของกายทิพย์มาปฏิบัติต่อไปอีกเราจะพบกายของเราที่เป็นกายพรหม กายอรูปพรหม เป็นลำดับ ตา หู จมูก ลิ้น กายของกายเหล่านี้มีประสิทธิภาพสูงมากก็จริง แต่ก็เป็นกายที่ยังอยู่ในวัฏฏสงสาร ยังเป็น อนิจจัง ทุกขัง อนัตตาด้วยกันทั้งสิ้น เราจึงยังไม่อาจจะใช้กายเหล่านี้เพื่อศึกษาหาความรู้อันเป็นสัจธรรมอันแท้จริงได้ ต้องปฏิบัติต่อไปจนบรรลุกายหนึ่งที่เรียกว่ากายธรรมหรือธรรมกาย กายของเรากายนี้มีลักษณะเหมือนพระปฏิมากรมีเกศเป็นดอกบัวตูมมีความใสเหมือนแก้วสุกใสและรุ่งโรจน์เป็นที่สุด เป็นกายที่อยู่นอกวัฏฏสงสาร เป็นนิจจัง สุขัง และอัตตา กล่าวคือมีความเที่ยงแท้ไม่สูญหายเน่าเปื่อยผุพัง ปราศจากซึ่งความทุกข์ใด ๆ เมื่อถึงกายนี้ก็กล่าวได้เลยว่าตัวเราเป็นของเราได้ ธรรมกายมีอานุภาพสูง เมื่อใช้หู ตา จมูก ลิ้น กายของธรรมกายพิจารณาในเรื่องของโลก ชีวิต สิ่งแวดล้อม และสิ่งอื่นใด จะเข้าใจความจริงได้ทั้งมวล ได้ข้อเท็จจริงสุดยอด ไม่อาจจะหาความจริงที่จริงไปกว่านั้นได้อีกแล้ว ด้วยเหตุนี้พระรัตนตรัยที่เราปฏิบัติบูชานั้นเราอาจค้นหาแก่นหรือส่วนที่เป็นพระรัตนตรัยจริง ๆ ได้

๑. **แก่นพระพุทธ** พระพุทธซึ่งเป็นของรัตนะนั้นไม่ใช่พระพุทธรูปในโบสถ์หรือพระเครื่องที่แขวนคอ และไม่ใช่ร่างกายที่ประกอบด้วยเนื้อหนังมังสาของพระสิทธิธัตถะซึ่งนั่งบำเพ็ญเพียรจนได้ตรัสรู้ ณ ภายใต้ดวงไม้ศรี-มหาโพธิ์ เมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปีก่อนโน้น เพราะพระพุทธทั้งสองนี้ยังเน่าเปื่อยผุพังได้ การปฏิบัติบูชาพระพุทธทั้งสองนั้นแม้จะเป็นสิ่งที่ดีที่ชอบแล้ว แต่ผู้ปฏิบัติบูชาก็ยังไม่ได้ชื่อว่าได้ถึงซึ่งพระพุทธจริง ๆ ยังไม่ใช่รัตนะยังไม่ใช่แก้วและยังไม่ใช่แก่น ส่วนพระพุทธที่เป็นรัตนะและเป็นแก่นของพระพุทธจริง ๆ ได้แก่ธรรมกายที่อยู่ในร่างกายของพระสิทธิธัตถะต่างหาก ดังนั้น พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์สาวกทั้งหลายก็คือบุคคลธรรมดานี่เอง แต่เป็นผู้ที่มีความสามารถ มีสติปัญญาสูงล้ำหาผู้เสมอเหมือนมิได้ สามารถที่จะปฏิบัติทำการควบคุมจิตของตนให้หยุด ให้นิ่ง ให้สะอาด ให้ว่องไว ให้มีอานุภาพ และอยู่ภายใต้อำนาจบังคับบัญชาของตนเองได้ จนบรรลุกายหนึ่งซึ่งเรียกว่า "ธรรมกาย" แล้วอาศัยจักขุญาณของธรรมกายนั้นพิจารณาสังขารธรรม กำจัดกิเลสที่หมักหมมอยู่ในเรือนคือกายมนุษย์ให้สิ้นไปโดยเด็ดขาด ไม่สามารถกำเริบขึ้นมาได้ใหม่ จิตจึงเข้าถึงความเป็นพุทธรัตนะ

ธรรมกายเป็นแก่นของพระพุทธ เพราะเป็นรัตนะแท้ เราเรียกผู้บรรลุธรรมกายแล้วอาศัยจักขุ อาศัยญาณของธรรมกายพิจารณาสังขารธรรมให้รู้แจ้งเห็นจริงตลอดหรือการตรัสรู้ กำจัดกิเลสให้สิ้นไปด้วยตนเองว่าพระพุทธเจ้า ส่วนผู้บรรลุธรรมกาย แล้วกำจัดกิเลสจนหมดตามอย่างเช่นพระพุทธเจ้าเรียกว่าพระอรหันต์

๒. **แก่นพระธรรม** หนังสือธรรมที่มีอยู่ในตู้พระไตรปิฎกตลอดแปดหมื่นพระธรรมขันธ์ก็ดี คำเทศนาจากพระโอษฐ์ของพระผู้มีพระภาค

สัมมาสัมพุทธเจ้าก็ดี ทั้งสองอย่างดังกล่าวนี้ก็ยังหาใช่รัตนะไม่ ยังเป็นเปลือกบ้าง กระพี้บ้างของพระธรรม เพราะพระธรรมที่เป็นรูปเล่มหนังสือ ทำจากกระดาษบ้าง ใบลานบ้าง ยังถูกปลวกและมอดกัดกินอยู่เป็นประจำ ไม่สามารถช่วยตนเองให้พ้นจากการทำลายของสัตว์หรือแมลงเหล่านั้นได้ สำหรับพระธรรมที่เป็นคำเทศนาของพระตถาคตเจ้านั้นเล่า บัดนี้ก็ได้จางหายไปท่ามกลางสายลมและแสงแดดนานนับได้กว่าสองพันปีแล้ว ไม่มีผู้ใดสามารถจะเรียกกลับคืนมาได้อีก ส่วนพระธรรมที่เป็นรัตนะและเป็นแก่นของพระธรรมจริงๆนั้น มีสภาพที่คงทนและทรงอานุภาพ ได้แก่ดวงธรรมที่ศูนย์กลางของธรรมกาย เป็นดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย เป็นดวงธรรมที่อยู่กลางของธรรมกายนั้นเอง เหตุนี้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเองก็ยังต้องเคารพ ยังต้องเข้าไปอาศัย ซึ่งเรียกว่า การเข้านิพพานในกายมนุษย์หรือ **การเข้านิพพานเป็น**ขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ก่อนจะถอดขันธ์ ๕ ทิ้งหรือที่เรียกว่า สอุปาทิเสสนิพพาน

๓. **แก่นพระสงฆ์** หมู่พระภิกษุสงฆ์ที่เที่ยวโปรดสัตว์ ออกภิกขาจารบิณฑบาตในเวลาเช้าทุกวันก็ดี หมู่พระอรหันต์ในสมัยพุทธกาลเช่นพระปัญจวัคคีย์ก็ดี ทั้งสองหมู่ดังกล่าวนี้ยังเน่าเปื่อยผุพังอยู่ ยังไม่เป็นรัตนะ ส่วนพระสงฆ์ที่เป็นพระรัตนะและเป็นแก่นของพระสงฆ์จริงๆนั้น ได้แก่ธรรมกายที่อยู่ในธรรมกายอีกทีหนึ่ง

เรื่องของแก่นพระรัตนตรัยยากที่จะอธิบายรายละเอียดด้วยตัวอักษรหรือวาจาให้เข้าใจได้ เปรียบเหมือนเราเห็นแสงอาทิตย์ด้วยตาเปล่าว่าเป็นแสงที่ไม่มีสี ถ้าเราไม่เคยเรียนรู้มาก่อนแล้วมีคนมาอธิบายว่าแสงอาทิตย์

ประกอบด้วยแสงต่าง ๆ ถึงเจ็ดสีที่เรียกว่าสีรุ้ง ก็เป็นการเข้าใจยาก หรือเราอาจไม่เชื่อ ต่อเมื่อทดลองให้แสงผ่านปริซึมแยกแสงออกมาให้เห็นเป็นเจ็ดสีจริงๆ เราก็จะเชื่อและเข้าใจได้เอง ฉันใดก็ฉันนั้นผู้ที่สามารถเข้าถึงธรรมกายก็จะเชื่อและเข้าใจในแก่นของพระรัตนตรัยได้เองเช่นเดียวกัน การเข้าถึงธรรมกายเป็นสิ่งที่ทุกคนทำได้ไม่ใช่เรื่องเหลือวิสัย การเข้าถึงธรรมกายมีได้ทางเดียวคือการปฏิบัติตามแนวทางที่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลายได้ปฏิบัติกันมา

อย่างไรก็ตามพระรัตนตรัยไม่ว่าจะเป็นส่วนที่เป็นเปลือกหรือกระพี้หรือแก่น จะต้องคงรักษาไว้ทั้งหมดและทำความเข้าใจพร้อม ๆ กันไป จะตัดส่วนใดส่วนหนึ่งทิ้งเสียมิได้ อุปมาเหมือนต้นไม้ ถ้าไม่มีเปลือกหรือกระพี้เกิดขึ้นก่อน แก่นจะเกิดขึ้นเองมิได้ การที่แยกแยะออกมาเป็นสัดส่วนก็เพื่อจะชี้แจงให้เข้าใจ ไม่เกิดความไขว้เขว ผู้ที่ปฏิบัติเคารพกราบไหว้บูชาต่อพระพุทธ พระธรรมพระสงฆ์ก็ได้ชื่อว่าเป็นผู้ปฏิบัติบูชาที่ดีที่ชอบแล้ว แต่ขอให้พึงเข้าใจว่าสิ่งที่ตนปฏิบัติบูชานั้นยังมีของดีที่บางคนอาจยังเข้าไม่ถึงอยู่อีก

ปฏิบัติอย่างไรจึงได้ชื่อว่าเป็นผู้ปฏิบัติบูชาสูงสุด การปฏิบัติโดยวิธีใดก็ตามที่ทำให้ผู้ปฏิบัตินั้นสามารถบรรลุธรรมกายได้ จึงจะเป็นการปฏิบัติบูชาสูงสุดและเป็นไปเพื่อมรรคผลนิพพานโดยแท้ เป็นแบบแผนยืนยันอยู่ว่าบุคคลใดก็ตามเมื่อยังไม่ได้ปฏิบัติหรือปฏิบัติแล้วยังไม่บรรลุธรรมกาย บุคคลนั้นย่อมไม่อาจเข้าถึงพระรัตนตรัยที่เป็นแก่นแท้ได้ เมื่อเข้าถึงแก่นแท้ของพระรัตนตรัยยังไม่ได้ จึงเกิดความลังเลสงสัยในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

เมื่อลังเลใจในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ศรัทธาจึงไม่มั่น เมื่อศรัทธายังไม่มั่นจึงเป็นผู้ไม่อาจหาญ เมื่อเป็นผู้ไม่อาจหาญจึงเกรงกลัวต่อความตาย เมื่อเกรงกลัวต่อความตายจึงกล่าวเท็จได้ เมื่อกล่าวเท็จได้ ความชั่วชนิดอื่น ๆ อีกก็ย่อมทำได้ด้วย เมื่อยังทำความชั่วอยู่จึงห่างจากพระสัจจธรรม ตรงข้ามกับอุบาสก อุบาสิกา หรือภิกษุ ภิกษุณีในสมัยพุทธกาล ท่านเหล่านั้นเมื่อปฏิบัติธรรมจนบรรลุธรรมกายแล้ว จึงเกิดศรัทธายึดมั่นเอาพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง เมื่อมีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งศรัทธาจึงกล้าหาญ เมื่อกล้าหาญจึงไม่กลัวตายจึงไม่ยอมกล่าวเท็จ เหตุนี้ อุบาสก อุบาสิกา ภิกษุ ภิกษุณีในสมัยพุทธกาลจึงกล้าประกาศยืนยันความเชื่อในธรรมกายของตนเป็นเสียงเดียวกันว่า "ผู้ใดจะฆ่าเราให้ตายบัดนี้ก็เชิญเถิด แต่จะให้กล่าวเท็จว่าพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์หรือธรรมกายไม่มีจริงนั้น เราทำไม่ได้" การปฏิบัติธรรมจนบรรลุธรรมกายย่อมทำให้เกิดศรัทธาในพระพุทธศาสนาขจัดสิ่งเคลือบแฝงอยู่นอกลู่นอกทางให้หมดสิ้นไป และธรรมกายนั้นเองคือที่พึ่งอันไม่เปลี่ยนแปลง

ผจญมาร

เมื่อพิจารณาให้ถ่องแท้แล้ว บางครั้งมารก็ทำตัวและแสดงอาการประดุจว่ามันนี่แหละเป็นพระ หรือบางทีจิตของเราหยาบไปไร้ความประณีตทำให้เห็นพระกลายเป็นมารไปก็มี ยิ่งกว่านั้นอาจจะพบอีกว่า บางครั้งวิชาทางฝ่ายธรรมะคล้ายกับอาการแห่งคนวิกลจริตไร้เสียซึ่งคุณธรรมอันดีงาม แต่วิชามารกลับดูน่ารักน่าพิสมัย มีเหตุมีผล มีคุณค่าควรแก่การนับถือสักการะบูชา จึงทำให้เข้าใจไปว่ามันคือวิชาของพระไป

เรื่องราวทั้งหมดนี้ ข้าพเจ้า เผด็จ ผ่องสวัสดิ์ เขียนขึ้นจากบันทึกประจำวัน และประสพการณ์จากการฝึกสมาธิและการฝึกใช้อำนาจจิตทั้งทางวิชาพระและวิชามารควบคู่กันไป ตัดตอนเฉพาะที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจการฝึกสมาธิเท่านั้น

สำหรับวิชามารที่ข้าพเจ้าหลงไปเรียน เกิดจากความเข้าใจผิดรู้เท่าไม่ทันกับเหลี่ยมร้ายของฝ่ายมาร หาได้เป็นเพราะข้าพเจ้ามีจิตใจใฝ่ต่ำไม่ อีกประการหนึ่งการที่ข้าพเจ้าเขียนเรื่องนี้ขึ้นมาไม่ใช่ต้องการจะอวดศักดาอภินิหารความเก่งกล้าหรือตำหนิติเตียนผู้ใดก็เปล่า โดยเนื้อแท้เพื่อเชิดชูพระพุทธศาสนาของเราให้สูงเด่นเป็นศรีสง่ายิ่งขึ้น และต้องการเตือนใจอนุชนรุ่นหลังไม่ให้หลงเดินทางผิดตามข้าพเจ้าไปอีก ในเวลาเดียวกันก็ทำหน้าที่เป็นเสียงตะโกนกู่เรียกร้องให้ผู้ที่เดินทางผิดไปแล้ว ได้เหลียวหลังเปลี่ยนทิศทางเดินเสียใหม่ให้ถูกทางตรงเป้าหมายเนื้อแท้แห่งพระพุทธศาสนาเพราะเมื่อข้าพเจ้าคิดทบทวนย้อนหลังกลับไปในอดีตอีกแล้ว ความเพียรอย่างยิ่งที่ได้บำเพ็ญมาตลอดเวลาสิบกว่าปีต้องสูญสลายกลายเป็นอากาศธาตุไป ยิ่งคิดยิ่งใจหาย สิบกว่าปีที่แล้วมา ข้าพเจ้าได้ย่ำไปทั้งขุนเขาลำเนาป่าเพื่อเสาะหาผู้รู้การปฏิบัติวิปัสสนาที่แท้จริงเข้าไปอาศัยอยู่ในถ้ำในหุบเขาปรนนิบัติวัฏฐากพระธุดงค์ผู้ทรงศีลหวังให้สอนธรรมะให้ ที่ใดที่เขาเล่าลือกันว่ามีผู้ศักดิ์สิทธิ์ผู้วิเศษผู้รู้ธรรมะ ข้าพเจ้าต้องไปพบท่านเหล่านั้นจนได้ สำนักปฏิบัติทุกแห่งประมวลมีข้าพเจ้าก็ได้ไปจนสิ้น แต่น่าเสียดาย เพราะ ส่วนมากแล้วข้าพเจ้าพบแต่การอบรมสั่งสอนชนิดที่เรียกว่า *มารแท้กับพระปนมารทั้งสิ้น*

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๘ ข้าพเจ้าเพิ่งจะวัยรุ่น กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมปีที่ห้า ความอยากจะเป็นบุคคลเหนือคนย่อมเป็นธรรมดาประกอบกับความเป็นหัวโจกในหมู่เพื่อนฝูงทำอะไรทำจริง และการเรียนก็ไม่เคยน้อยหน้าใคร ทำให้ข้าพเจ้าทนงตัวอยู่บ่อยครั้ง และบ่อยครั้งเหมือนกันเกือบจะเอาชีวิตไปทิ้งเพราะความทนงในฝีมือ **แต่จะชั่วจะดีสถานใดก็ตาม สิ่งหนึ่งที่ข้าพเจ้าพึงกระทำเสมอมาคือชอบไปวัดสนทนาธรรมะกับพระภิกษุผู้ใฝ่**

ธรรม ฝึกสมาธิและวิปัสนากัมมัฏฐาน ข้าพเจ้าเริ่มลงมือฝึกสมาธิโดยไม่มีอาจารย์ควบคุม อาศัยค้นคว้าเอาจากตำรับตำราด้วยตนเอง ลงมือฝึกแบบอานาปาณสติ (กำหนดลมหายใจเข้าออกแล้วตั้งสติ ไม่หวั่นไหวในอารมณ์ทั้งปวงตามวิธีของหลวงพ่อลี วัดอโศการาม) เพราะเป็นวิธีที่ง่ายที่สุด การฝึกได้รุดหน้าไปด้วยดีตามลำดับขั้นของสมาธิ โดยไม่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้น เป็นต้นว่าเมื่อสมาธิแน่วนิ่งจะมีความรู้สึกคล้ายตกหลุมอากาศ หรือบางครั้งก็รู้สึกว่า โลกทั้งโลกไม่มีอะไร ไม่มีแม้กระทั่งตัวเอง มีแต่ความสุขสดชื่นอย่างชนิดที่หาไม่ได้อีกแล้วในโลก บางครั้งก็เห็นเป็นองค์พระพุทธรูปลอยคว้างอยู่กลางอากาศเบื้องหน้า เมื่อนึกขยายให้ใหญ่ก็ใหญ่ได้ เมื่อนึกให้เล็กก็เล็กตามใจชอบหรือบางทีทั้ง ๆ ที่หลับตา ก็เห็นแสงสว่างคล้ายแสงเงินแสงทอง เมื่อยามอาทิตย์ขึ้นพ้นขอบฟ้าเมื่อคราวรุ่งอรุณหรือเห็นนิมิตเป็นดวงกลมสว่างลอยอยู่เบื้องหน้า

ผู้ใหญ่หลายท่านได้เข้ามาเตือนด้วยความหวังดีให้ข้าพเจ้าเลิกฝึกเพราะเกรงข้าพเจ้าจะเสียสติเป็นบ้าไปก่อนสำเร็จมรรคผลอันใดนอกจากการขอบคุณท่านเหล่านั้นก็ไม่ทราบว่าจะทำอะไรอีก แล้วก็หลับตาฝึกสมาธิต่อไปมีบางครั้งเหมือนกันที่มารเริ่มผจญเพราะจิตเคลื่อน ทำให้เห็นเป็นกองกระดูกของตนเองบ้าง มองเห็นกองกระดูกของตนเองในอดีตชาติว่าถูกทับถมกันสูงเป็นภูเขา ซึ่งถ้าตกใจกลัวก็จะเสียสติไปทันที นิมิตร้าย ๆ เหล่านี้มารบกวนอยู่เรื่อย ๆ บางครั้งก็นิมิตเห็นของน่ารัก เช่นเป็นสตรีงามก็มี เป็นเสือช้างจะมาคร่าชีวิตไปก็มี แต่ข้าพเจ้าก็คุมสติไว้ด้วยดีไม่หวั่นไหวตลอดมาเมื่อเห็นว่าสมาธิอยู่ในขั้นดีมีพื้นฐานพอใช้ได้แล้ว ก็เข้าสู่เวทีชีวิตเสาะ

อาจารย์ต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียงแห่งยุคกึ่งพุทธกาล เพื่อศึกษาการใช้อำนาจจิตกับท่านอาจารย์เหล่านั้นต่อไป

ข้าพเจ้าคำนับท่านผู้หนึ่งเป็นอาจารย์ และเริ่มเรียนวิชาคงกระพันหนังเหนียว ท่านผู้อ่านที่รัก ข้าพเจ้ามิได้กล่าวเท็จ ภายใน ๑ ชั่วโมงเท่านั้นข้าพเจ้าก็สามารถทำให้ทั่วสรรพางค์กายเหนียวคงได้โดยใช้ปูนแดงบ้าง สีผึ้งบ้าง เสกแล้วคาดคอ หรืออาจจะใช้ใบไม้เสกแล้วกินเข้าไป พอเสกเสร็จกินใบไม้เข้าไปหรือคาดคอก็ต้องมีการลองกันเป็นธรรมดา ข้าพเจ้ากระชากมีดเดินป่าเล่มใหญ่คมกริบลองโกนขนหน้าแข้งเพื่อทดลองความคม ขนก็ร่วงกราว อัดใจภาวนาคาถาสามคาบฟันเปรี้ยง ๆ ลงไปทั้งแขนทั้งขา แต่ท่านผู้อ่าน....*หนังข้าพเจ้าเหนียวจริง ๆ ไม่มีเลือดออกมาแม้เท่ายางบอน มีแต่รอยแดงเป็นแนวคล้ายลอยแมวข่วน* เมื่อกลับถึงบ้านก็ลองทำให้บิดามารดาญาติสนิทมิตรสหายดู บางครั้งก็เสกปูนคาดคอให้เพื่อน ๆ ทั้ง ๒๐–๓๐ คน แล้วลองฟันดู ปรากฏว่าทุกคนหนังเหนียวหมด (ทำครั้งหนึ่งจะเหนียวอยู่ได้ ๒๔ ชั่วโมง) อย่าว่าแต่คนเลย แม้แต่สุนัขที่บ้านเมื่อเอาปูนเสกคาดคอเวลามันกำลังนอนหลับ ลองใช้ดาบปลายปืนคมกริบแทงจนสุดแรงเกิด ผลคือเจ้าสุนัขเคราะห์ร้ายตัวนั้นสะดุ้งโหยงร้องครางเอ๋ง ๆ เดี๋ยวเดียวก็หยุด มันน่าเชื่ออยู่หรือ ? ไม่มีเลือดสักหยดออกมาให้แมลงวันเลีย "ข้าพเจ้าเก่ง ยอดคน เหนือคน" ข้าพเจ้าคิด แต่หารู้ไม่ว่า บัดนี้ได้ก้าวถลำตัวเข้าไปในอุ้งมือของมารใจบาปแล้ว ถ้าหากข้าพเจ้ามี**ตาธรรมกายดู**ให้รอบ ๆ ตัวขณะทำพิธีไหว้ครูได้เหมือนที่ข้าพเจ้าสามารถทำได้ในปัจจุบันข้าพเจ้าคงจะได้เห็นว่า วิญญาณของครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาคง-

กระพันให้นั้นไม่ใช่เทวดา ไม่ใช่พรหม ไม่ใช่พระ แต่เป็นมารทั้งนั้น รูปร่างคล้ายคนก็จริงแต่ตัวโต ดำ ผมรุงรัง หน้าตาเหี้ยมโหด จิตใจอำมหิต รูปวาดพวกเปรตพวกสัตว์นรกตามฝาผนังโบสถ์อย่างไร พวกมันก็อย่างนั้น ซ้ำจะน่าเกลียดกว่าอีกหลายหมื่นหลายแสนเท่า

อย่างไรก็ตาม ในเมื่อขณะนั้นข้าพเจ้ายังไม่ถึง **ธรรมกาย** เป็นท่านอ่านเองก็เถิด ถ้าเปลี่ยนมาเป็นข้าพเจ้าแล้วตกอยู่ในสภาพเยี่ยงนั้น สามารถเสกปูนคาดคอเสกใบไม้กินให้หนังเหนียวได้ แลก่อนทำการเสกก็อาราธนาคุณศรีรัตนตรัย ทั้งคุณบิดามารดา อีกคุณครูบาอาจารย์ ให้มาช่วยบันดาลให้การนี้สัมฤทธิ์ผล ท่านย่อมมั่นใจเหลือเกินว่าผู้ประสาทฤทธิ์ให้ต้องเป็นพระ *หามิได้ท่านที่รัก เมื่อพิจารณาให้ถ่องแท้แล้ว บางครั้งมารก็ทำตัวและแสดงอาการประดุจว่ามันนี่แหละเป็นพระ หรือบางทีจิตของเราหยาบไปไร้ความประณีต ทำให้เห็นพระกลายเป็นมารไปก็ได้ ยิ่งกว่านั้น อาจจะพบอีกว่าบางครั้งวิชาทางฝ่ายธรรมะคล้ายกับอาการแห่งคนวิกลจริต ไร้เสียซึ่งคุณธรรมอันดีงาม แต่วิชามารกลับน่าดูน่ารักน่าพิสมัย มีเหตุมีผลมีคุณค่าควรแก่การนับถือสักการะบูชา จึงทำให้เข้าใจไปว่ามันคือวิชาของพระไปซ้ำร้ายหนักเข้าไปท่านอาจารย์กลับย้ำให้พึงอีกว่า*

อันวิชาคงกระพันชาตรีนี้ ได้มีความสัมพันธ์กับชนชาติไทยอยู่หลายร้อยปีมาแล้ว แต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี มีบุรุษหนึ่งเลิศชายชื่อพลายแก้ว ต่อมาเลื่อนยศแล้วเป็นขุนแผน ได้พากเพียรเรียนร่ำวิชานี้จนมีชื่อลือลั่นสนั่นกรุง แลตกทอดมาถึงองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระองค์ได้อาศัยวิชาคงกระพันชาตรีนี้แล้วกู้ชาติไทย หาไม่คงถูกพม่าฆ่าตาย

เมื่อไปปีนค่ายบางปะหัน ฉะนั้นพวกเจ้าจงรักษาสืบทอดวิชานี้เอาไว้จะได้ใช้ปกป้องชาติศาสนาเมื่อคราวจำเป็น

แต่ท่านอาจารย์มันเป็นวิชามาร ใครจะเรียนวิชานี้ถ้าไม่ทิ้งเสียหันมาปฏิบัติธรรมะให้จริงจังแล้วเป็นต้องตกนรกทุกคน ทำไมข้าพเจ้าจึงว่าวิชาคงกระพันเป็นวิชามาร สาเหตุมีอยู่หลายประการด้วยกัน จะขอชี้แจงเป็นข้อๆ ไปตามง่ายไปหายาก

ประการแรก ผู้ที่เรียนวิชานี้มักจะมีจิตใจฮึกเหิม นึกว่าตัวเองเก่งกล้าเหนือคน เพราะอาวุธใด ๆ ก็ทำอะไรไม่ได้ ถ้าสันดานเดิมของบุคคลผู้นั้นต่ำทรามอยู่แล้ว จะยิ่งลำพองคนองจิตไม่กลัวตายกลายเป็นนักเลงหัวไม้หรือเป็นโจรไปในที่สุด ถ้าคนนั้นเผอิญเป็นคนสงบเสงี่ยมเจียมตัวไม่เกะกะเมื่อเรียนวิชาคงกระพันเข้าไป ถึงแม้จะไม่ระรานผู้ใด แต่เมื่อมีเหตุการณ์ร้ายเกิดขึ้นเฉพาะหน้าทั้งที่หลบหน้าหนีไปก็ได้ เรื่องร้ายก็จะระงับไปเองแต่กลับไม่หลบ เพราะถือตัวว่ามีของดี เกิดความอยากลองดีขึ้นมา เรื่องร้ายที่ควรจะระงับไป ก็กลับกลายเป็นเรื่องใหญ่ถึงกับลงไม้ลงมือกัน และไม่ว่าจะเป็นฝ่ายแพ้หรือฝ่ายชนะย่อมเป็นการก่อเวรทั้งสิ้น ฉะนั้นทางที่ดีอย่าไปเรียนเลยถ้ากลัวมีเรื่องมีราว ก็ให้หมั่นสวดมนต์ไหว้พระแผ่เมตตาก่อนนอนทุกคืนปฏิบัติตัวให้อยู่ในศีลในธรรม รับรองไม่มีใครมาหาเรื่องกับท่านเพราะ "ธรรมย่อมรักษาคุ้มครองผู้ประพฤติธรรม" *ส่วนการไปเรียนทำให้หนังเหนียวไม่ใช่เป็นการป้องกันที่เหตุเลย เพราะรอให้มีเรื่องมาหาเสียก่อนจึงเป็นการแก้ที่ผล ซึ่งไม่ถูกหลักของพระพุทธศาสนา*

ประการที่สอง ในการใช้อำนาจจิตแบบนี้ มีความจำเป็นต้องกลั้นลมหายใจไว้เป็นคาบ ๆ หรือไม่เช่นนั้นก็ต้องปลุกพระปลุกตัว ทำให้ติดนิสัยอั้นลมหายใจในเวลาฝึกสมาธิ ฉะนั้นผู้ที่ฝึกวิชามารจึงไม่สามารถจะฝึกสมาธิขั้นสูงได้ ไม่มีโอกาสสำเร็จมรรคผลได้ มีแต่ทางลงอบายประการเดียว เพราะเหตุนี้ จึงทำให้ข้าพเจ้าเสียเวลาฝึกถึง ๑๑ ปี กว่าจะมีพื้นฐานทางสมาธิที่มั่นคงเพียงพอ ถ้าได้ฝึกวิชาฝ่ายพระโดยตรงแต่เริ่มแรกก็จะไปไกลลิบ *ยิ่งกว่านั้น ถ้าท่านสังเกตให้ดีจะเห็นว่า คนที่ปลุกตัวหรือปลุกพระ จะมีอาการสั่นเทา ชักดิ้นชักงอเหมือนปลาถูกทุบ หรือสัตว์ที่กำลังใกล้ตาย ยิ่งทุรนทุรายมากเท่าไหร่ก็อ้างว่าพระศักดิ์สิทธิ์มากขึ้นเท่านั้นอย่างนี้ถือว่าเป็น "มิจฉาทิฐิ เห็นผิดเป็นชอบ เห็นมารเป็นพระ"* **จงระลึกไว้เสมอว่าอาการใดก็ตามถ้าขาดความสำรวมระงับ อาการนั้นไม่ใช่อาการของศิษย์ตถาคต**เป็นอาการของสัตว์เดียรัจฉานหรือสัตว์นรกต่างหาก ใครที่ชอบปลุกพระปลุกตัวเองจงเลิกเสีย เดี๋ยวจะบ้าหรือประสาทเสื่อม ไม่ก็เส้นโลหิตแตกตายไปก่อนจะเห็นธรรม ตายแล้วจะต้องลงไปเป็นเปรตชักดิ้นชักงออยู่ในนรกเป็นพันหมื่นปีไม่ใช่ของสนุก ข้าพเจ้าขอร้องให้เลิกเสียทั้งพระภิกษุทั้งคนนั่นแหละ จงหันหน้ามาปฏิบัติจริง ๆ ให้ถูกหลักศาสนาดีกว่า อย่าไปเห็นแก่อามิสบูชาเล็ก ๆ น้อย ๆ อยู่เลย

ประการที่สาม ทำให้เกิดการเคารพบูชาในสิ่งที่ผิด ๆ สิ่งที่เป็นที่พึ่งอย่างแท้จริง มีแต่พระรัตนตรัยเท่านั้น ไม่ใช่ผี ไม่ใช่เปรต ไม่ใช่ปูน ไม่ใช่พลู ซึ่งข้าพเจ้าได้บอกแต่ต้นแล้วว่า ครูบาอาจารย์เจ้าของวิชาเหล่านี้ไม่ใช่พระ เป็นมารทั้งสิ้น

ท่านที่รัก เราเป็นคนเป็นผู้ประเสริฐแล้วทำไมต้องไปเคารพผี,คารพมารด้วยเล่า

ประการที่สี่ ผู้ส่งฤทธิ์ให้ต่างเป็นมารทั้งสิ้นสำหรับเรื่องนี้ ข้าพเจ้ามีเรื่องเล่าให้ท่านฟังเรื่องหนึ่ง

ในการเรียนวิชามารถือว่า ครูยิ่งเฮี้ยนเท่าไหร่ยิ่งศักดิ์สิทธิ์มากเท่านั้น ถ้าทำผิดครู ผู้ทำอาจถึงตาย ท่านอาจารย์ของข้าพเจ้าชื่อทรัพย์ เคยสอนวิชาใส่ปรอทรักษาคนไข้ และทำให้คงกระพันด้วย วันนั้น (ปี พ.ศ. ๒๕๐๑) ท่านอาจารย์ใส่ปรอทรักษาโรคมะเร็งให้คนไข้ แต่ท่านลืมยกครูพอใส่ปรอทคนไข้เสร็จ ประมาณ ๓๐ นาทีเท่านั้นทั้ง ๆ ที่ท่านนั่งคุยอยู่ดี ๆ ทันทีทันใดท่านหงายหลังล้มตึงและกระอักโลหิตออกประมาณครึ่งชามโคม ลูกศิษย์หลายคนตกใจจนทำอะไรไม่ถูกได้แต่นั่งประคองท่านอาจารย์ หาหยูกยามาให้ดม แต่มีศิษย์รุ่นพี่คนหนึ่งท่านอายุมากแล้ว มีสติดีกว่าคนอื่น และสมาธิเป็นเยี่ยมในกระบวนลูกศิษย์ด้วยกัน ท่านสามารถนั่งทางในได้ จึงนั่งทางในตรวจสอบดู ปรากฏว่าอาจารย์ที่ล่วงลับไปแล้วมาเตือนว่าทำไมไม่ยกครู สั่งสอนขั้นเบาะ ๆ เหยียบอกจนกระอักโลหิตตั้งครึ่งชามโคม **ท่านที่รัก ถ้าอาจารย์ที่ล่วงลับไปแล้วเป็นพระ ท่านโหดร้ายถึงกับเหยียบอกลูกศิษย์จนกระอักโลหิตหรือ ?** แน่นอน มันต้องเป็นมารไม่ใช่พระอย่างแน่นอน มันเป็นมารชาติชั่วตัวของมันต่ำยิ่งกว่านิลเสียอีก

ประการที่ห้า เมื่อใดที่ผู้ศึกษาวิชามาร หันมาสนใจและฝึกธรรมะอันเป็นวิชาของฝ่ายพระโดยตรง เช่นทำวิปัสสนากัมมัฏฐานโดยเฉพาะวิชา

ธรรมกาย ถ้าจิตเคลื่อนไปจากฐานที่ตั้งจิตแม้เพียงแต่ปลายเข็มหนึ่ง อาจารย์เปรตเหล่านั้นจะตามมารังควานทันที แผ่ส่วนกุศลทำบุญตักบาตรให้เท่าไรมันก็ไม่ยอมไป บางครั้งจะมีความรู้สึกคล้ายมีคนเอามีดเอาขวานเอาเข็มมาทิ่มแทงมายิงตามเนื้อตามตัว ตามปลายนิ้วปลายลิ้นตลอดเวลา กว่าอาการเหล่านี้จะหายไปก็ต้องใช้เวลาแรมปี

ประการที่หก ผู้ที่เรียนวิชามารมาไม่ว่าวิชาใดก็ตาม เมื่ออยู่ต่อหน้าผู้มีธรรมะ วิชามารเหล่านั้นจะใช้ไม่ได้ผลเลย หมดความศักดิ์สิทธิ์ เพราะอาจารย์ปีศาจเหล่านั้นไม่สามารถจะมาส่งฤทธิ์ให้ได้ เพราะกลัวบารมีพระ หรือไม่เช่นนั้นมารมันเข้ามาสิงอยู่ในใจยั่วยุให้เราทำบาปสร้างเวรมากเข้า ๆ ทุกวัน ๆ เมื่อมันเห็นว่าบาปที่เราก่อเอาไว้หนักหนาจนเราทำความดีมาลบล้างไม่ไหว และกรรมชั่วก็กำลังตามมาให้ผลแล้วมันจะไม่ส่งฤทธิ์ให้เราอีกทันที ปล่อยให้รับผลกรรมแต่ผู้เดียวเหมือนพ่อค้าฝิ่นอำมหิตหักหลังปล่อยให้นักเลงที่มันเลี้ยงไว้ถูกตำรวจฆ่าตาย ไม่ยอมช่วยเหลือเมื่อมันไม่ต้องการฉันนั้น และนี่แหละทำไม ไอ้โจรหนังเหนียวจึงถูกตำรวจฆ่าตายนับไม่ถ้วนแล้ว

ประการที่เจ็ด ผู้ที่เรียนจะเกิดมิจฉาทิฐิ งมงายในการฝึกของตัวอย่างนั้นอย่างเดียว ถือว่าวิธีนั้นวิเศษเลิศเลอกว่าของผู้อื่นทั้ง ๆ ที่มันผิด และจะไม่ยอมเด็ดขาดที่จะหันหน้ามาฝึกวิปัสสนา หรือหันมาเข้าสู่การปฏิบัติเพื่อมรรคผลนิพพานง่าย ๆ ยกเว้นจะมีผู้เรืองวิชาจริง ๆ มาทรมาน หรือเก็บทำลายพวกอาจารย์เปรตเหล่านั้น ซึ่งเป็นผู้ส่งฤทธิ์เสียให้หมด เหมือนกับผู้ที่ซ่องสุมอยู่กับคนพาลย่อมพึงพอใจในความหยาบกระด้างเยี่ยงโจร เห็น

ว่าการกระทำของโจรเป็นการกระทำของผู้วิเศษเหนือคนแล้ว และเห็นว่าความเมตตาปรานี ความสงบระงับสำรวมซึ่งกายวาจาใจ เป็นการกระทำของผู้ที่อ่อนแอ ยิ่งกว่านั้นยังถือว่าการที่คนพูดถึงธรรมก็เป็นการยกขึ้นแอบอ้างมาป้องกันตัวเท่านั้น *ฉะนั้น มันผู้ร่ำเรียนวิชามารมา จึงเท่ากับหาทางลงนรกทั้งสิ้น*

ท่านผู้อ่านที่รัก ที่ว่าทำไมวิชาคงกระพันจึงเป็นวิชามารเป็นวิชาของโจรคนดีไม่ควรเรียน ท่านอาจจะแย้งว่าบางครั้งเราก็จำเป็นต้องคบโจรไว้ล้างโจร อย่าเลยท่านเพราะไม่เคยมีคนใดคบโจรแล้วจะไม่เสียชื่อเช่นเดียวกับไม่มีใครเลยที่จับอุจจาระแล้วจะไม่เหม็น เมื่อถลำไปครั้งหนึ่งมันก็ย่อมมีสอง สามสี่ ตามมาเป็นลำดับ แต่ถ้ามีศูนย์แล้วไม่แน่ว่า เมื่อไรจึงจะมีหนึ่งเกิดขึ้นหรือไม่ เพราะเหตุนี้แหละคนดีย่อมจะไม่ทำชั่วตลอดชีวิต แต่คนชั่วนั้นครั้นทำไปครั้งหนึ่งแล้วย่อมจะย่ามใจ ไอ้โจรเมื่อแรกก็สัญญากับตนเองว่าถ้าปล้นครั้งนี้ครั้งเดียวได้เงินเท่าไรก็จะได้ไปตั้งตัวแล้วเลิกเสีย แต่ผลสุดท้ายก็ต้องปล้นเขากินเรื่อยไปจนกระทั่งถูกยิงตายหรือไม่ก็ตายในคุก มีเกจิอาจารย์ผู้หนึ่งเสกใบไม้รับประทานทุกวันจนครบสามปีเพื่อทำให้หนังเหนียว ปรากฏว่าลิ้นที่เคยแดงก็กลับดำผิดไปจากลิ้นคน ผิวหนังก็พลอยดำไปด้วย และนิสัยก็ทรามลง ชอบเมาสุราอาละวาดเป็นประจำ แต่ตำรวจแทนที่จะจับกุมกลับไปขอเป็นลูกศิษย์เรียนวิชาคงกระพันด้วย ต่อมาไม่นานเวรกรรมตามทัน เกิดหัวฝีขึ้นที่กลางหลังและท้ายทอยทำให้นอนหงายไม่ได้ ฝีนั้นก็ไม่ยอมแตกกลับอักเสบยิ่งขึ้น เข้าโรงพยาบาลให้แพทย์ผ่าตัดก็ผ่าไม่ได้เพราะหนังเหนียวจึงต้องปล่อยให้ทรมานร้องครวญครางอยู่อย่างนั้น ประมาณสองเดือนต่อมา พิษฝีกำเริบหนักถึงแก่ความตายด้วยความเหนียว

วิชาที่สองที่ข้าพเจ้าเรียนคือดับพิษไฟ ข้าพเจ้าใช้เวลาเรียนอยู่เจ็ดวัน และฝึกฝนหาความชำนาญมาเรื่อย ๆ ข้าพเจ้าสามารถจะเดินไปบนถ่านไฟ ที่กำลังติดแดงลุกโชน น้ำมันเดือด ๆ ที่ตั้งตั้มอยู่บนเตาไฟ กล้วยแขกที่แม่ค้ากำลังทอดอยู่ในกะทะก็เอามือลงไปควานช้อนขึ้นมากินได้โดยไม่สะทกสะท้านผู้ที่ถูกไฟลวกน้ำร้อนลาดมา ถ้าพบข้าพเจ้าแล้วไม่ต้องไปหาหมอ ขอเพียงข้าวสารหนึ่งหยิบมือ เกลือสักสามเม็ด นอกนั้นใช้คาถาที่ร่ำเรียนมาจนขึ้นใจ จะดับพิษไฟให้คนเหล่านั้นให้หายปวดร้อนแค่สามอึดใจโดยไม่มีตัวยาอื่นใดทั้งนั้น เนื้อความในบทคาถานั้นเล่า ก็เป็นทำนองสรรเสริญพระโมคคัลลาน์ขณะไปดับไฟนรก ทำให้หลงเข้าใจว่าวิชาดับพิษไฟนั้น แท้จริงพระอาจารย์เจ้าของวิชาคือพระโมคคัลลาน์ ผิดถนัด **อาจารย์นั้นเป็นมาร สองตาของมันนั้นแดงเป็นแสงเพลิง กายกำยำล่ำใหญ่เหมือนภูเขา มันนั้นจำแลงเป็นพระได้ใกล้เคียงเป็นที่สุด**

บางท่านอาจจะเถียงว่า "วิชาดับพิษไฟและมีคาถากำกับเป็นวิชาพระ" เพราะช่วยทุกข์มนุษย์ได้ เปล่าเลย ! มันเป็นวิชามารและเป็นวิชาพื้นฐานสำคัญที่สุดของมารที่จะฝึกให้ศิษย์ที่ตกเป็นเหยื่อของมัน รู้จักส่งกระแสจิตออกนอกตัวให้ไกลออกจากตัวได้เป็นขั้น ๆ ไป นับจากวิชาเหนียวคงกระพันเป็นต้นมา ฉะนั้นผู้ใดไม่ว่าฆราวาสหรือพระสงฆ์องค์เจ้าที่เรียนดับพิษไฟ ขอให้รู้ตัวว่า ท่านไม่ใช่ศิษย์ของตถาคต แล้วแต่เป็นศิษย์ของมาร *ศิษย์ของตถาคตมีหน้าที่อยู่อย่างเดียว คือบำเพ็ญภาวนารักษาศีลฝึกสมาธิให้เกิดปัญญา ถึงซึ่งความหลุดพ้นจากทุกข์ ตลอดจนช่วยเรือสัตว์ขนสัตว์ให้หลุดพ้นจากทางอบาย* ไม่ใช่มานั่งเป็นหมอเวทย์มนต์คาถาหลอก

ลวงชาวบ้าน ข้าพเจ้าขอย้ำอีกครั้งว่า ถึงแม้จะบวชเป็นพระภิกษุแล้วก็ตาม ถ้าทำตัวเป็นศิษย์ของมารหรือเป็นมารเสียเอง นรกเท่านั้นเป็นที่อยู่ ส่วนจะอยู่ขุมไหน? ลึกเท่าใด? นานเท่าไร? ขึ้นอยู่กับความเป็นมารของท่านเอง ฉะนั้นผู้ใดที่กำลังบำเพ็ญตัวเป็นมารอยู่ในขณะนี้ถ้ารู้สึกสำนึกตัวก็จงเลิกเสีย หันหน้าเข้าเรียนธรรมะ อันเป็นวิชาของพระพุทธศาสนาโดยตรงจึงจะรอดตัวและไม่สายเกินไปที่จะเยียวยา

ข้าพเจ้าเรียนวิชาดับพิษไฟ และทำให้ชำนาญแล้ว สามารถส่งพลังจิตตามแบบของมาร ออกไปได้ไกลจากตัวมากขึ้นเป็นลำดับ ความรู้ความชำนาญในวิชามารก็เพิ่มขึ้นหลายเท่าทวีคูณ ทำให้ถลำตัวเข้าไปมากยิ่งขึ้น เริ่มแรกข้าพเจ้าเรียนและฝึกสมาธิ เพื่อต้องการดำเนินรอยตามยุคลบาทของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ถูกเหลี่ยมมารกระชากลากจูงไปเป็นบริวารโดยไม่รู้ตัว และหลงระลึกเสมอว่าวิชาที่กำลังฝึกฝนร่ำเรียนอยู่นี้ เป็นวิชาของพระไว้ใช้บำบัดทุกข์ของมนุษย์ ข้าพเจ้าถลำตัวไปอีก **คราวนี้เรียนวิชาสะกดจิต ซึ่งเป็นวิชาโจร** แต่ก็ยังปลอบใจตัวเองว่า ไม่เป็นไรเราจะเอามันไปใช้ในทางที่เป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ชาติ เป็นต้นว่าจะใช้วิชาสะกดจิตในเมื่อต้องการจะบรรยายธรรมหรือจูงจิตใจคนส่วนมากให้คล้อยตาม โธ่เอ๋ย ! ข้าพเจ้าช่างโง่เสียจริง ๆ ในเมื่อยอมให้มารมันจูงจมูกได้แล้วจะไปเอาธรรมที่ละเอียดลึกซึ้งจากไหนกันเล่ามาบรรยาย ขืนบรรยายออกไปก็คงจะมีแต่เดียรัจฉานวิชาเท่านั้นเอง

ท่านผู้ใดที่กำลังจะคิดฝึกหัดสะกดจิตก็ตาม กำลังฝึกอยู่ก็ตามหรือสะกดจิตได้แล้วก็ตาม ข้าพเจ้าขอกราบเท้าวิงวอนให้เลิกเสีย เพราะท่าน

ผิดแล้วยังไม่พอ จะพลอยให้ผู้อื่นหลงผิดตามท่านไปอีกด้วย วิชานี้เป็นของมารโดยแท้ ไม่ว่าการสะกดจิตนั้นจะเป็นไปเพื่อใช้ในการแพทย์ ในการค้นคว้าเรื่องวิญญาณ หรือแม้กระทั่งใช้สะกดด้วยตัวเองก็ตามที ข้าพเจ้าเองเคยทำได้ สามารถสะกดให้คนหลับภายในสิบนาที แต่เมื่อพิจารณาเห็นโทษทั้งในโลกนี้และโลกหน้าจึงจำต้องเลิกเสีย หันมาปฏิบัติธรรมะอันเป็นเนื้อแท้ของศาสนาดีกว่า ประเสริฐกว่า **ทำไมข้าพเจ้าจึงขอร้องให้เลิกสะกดจิต ?**

ประการที่หนึ่ง ผู้ที่จะทำการสะกดจิต จะต้องตั้งปรารถนาอธิษฐานให้ผู้ถูกสะกดจิตขาดเสียซึ่งสติสัมปชัญญะ หมดความรู้สึกตัว อยู่ใต้การบังคับบัญชาของผู้ทำการสะกดจิตเพียงผู้เดียว ไม่ว่าผู้สะกดจะบัญชาให้ไปทำดีหรือทำชั่วก็ต้องกระทำตามทั้งนั้น ซึ่งล่อแหลมต่ออันตรายมาก ถ้าผู้ถูกสะกดเป็นโรคเส้นประสาทอาจทำให้บ้าได้ หรือเป็นผู้ที่ชะตาถึงฆาตก็จะตายขณะสะกดจิตนั่นเอง หรือถึงแม้จะไม่เป็นไร ผู้ถูกสะกดต่อมาภายหลังมักจะเป็นคนใจลอย ขาดเสียซึ่งสติสัมปชัญญะในหลาย ๆ กรณี ฉะนั้นอย่าเสี่ยงดีกว่า

ประการที่สอง ผู้ที่กระทำการสะกดต้องฝึกสะกดตัวเองเสียก่อน คือฝึกให้ประสาทแข็งกร้าว ลูกนัยน์ตาแข็งค้างเบิ่งนิ่งเป็นเวลานาน ๆ บางคนก็ทำให้ร่างกายตนเองแข็งทื่อเป็นท่อนไม้ ขาดสติสัมปชัญญะไปนาน ๆ ในบั้นปลาย *ผู้ที่ฝึกสะกดจิตมักจะ ป้ำ ๆ เป๋อ ๆ เป็นคนไม่เต็มบาท เพราะการหมั่นฝึกฝนให้ตนเองเป็นคนขาดสติ* เป็นการขัดต่อมรรคแปดขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่สอนให้ตั้งสติชอบ (สัมมาสติ)

ประการที่สาม ในกรณีที่สะกดคนไข้เพื่อการรักษาในทางการแพทย์ ดู ๆ ก็เป็นประโยชน์ดี แต่อย่าไปเสี่ยงดีกว่า ช่วยเขาให้หายแต่เราเองกลายเป็นบ้า ใช้หยูกยาชนิดอื่นแทนก็ได้ทำไมจะต้องไปเสี่ยงอย่าง-นั้น อีกประการหนึ่ง **การที่บุคคลเจ็บไข้ได้ป่วยนั้น แท้จริงเนื่องจากกรรมชั่วในอดีตที่ตามมาให้ผลทั้งสิ้น ถ้าเป็นชนิดกรรมหนัก ๆ ถึงแม้จะไปเอาผู้วิเศษมารักษาก็ไม่หาย** แต่กรรมเบา ๆ ไม่หนักหนาเกินไปใช้ยาธรรมดาก็รักษาหายไม่ต้องไปสะกดให้เสียเวลา

ประการที่สี่ ในขณะที่ทำการสะกดนั้น ไม่ว่าเป็นแบบตะวันออกที่ใช้คาถาอาคมหรือแบบตะวันตกที่ใช้การเพ่งจิตอย่างเดียวก็ตาม ขณะที่ทำการสะกดนั้น ฝ่ายมารส่งฤทธิ์ให้ทั้งนั้น เหมือนกับประเทศไทยถ้าจะมีการแบ่งแยกแผ่นดินไทย เกิดจลาจลขึ้นมาเมื่อไร ไม่ว่าจะต้องการเป็นคอมมิวนิสต์หรือไม่ รับรองได้ว่าคอมมิวนิสต์เป็นยิ้มหวาน ยื่นมือเข้าช่วยทันที ส่งอาวุธยุทธภัณฑ์ให้เราเข่นฆ่ากันเอง เพื่อประโยชน์ในบั้นปลาย

ประการที่ห้า การค้นคว้าทางวิญญาณหรือทางจิต การกระทำเช่นนี้ข้าพเจ้าขอเตือนว่าท่านจะไม่ได้พบความจริงเลย ท่านจะไม่สามารถรู้จักจิต-ด้วยการสะกดจิตตัวเองหรือผู้อื่นแต่ท่านจะได้เห็นเพียงอาการของจิตเท่านั้น สภาพของนักค้นคว้าทางจิต ที่ใช้วิชาทางสะกดจิตเป็นเครื่องมือ ก็เปรียบ-เสมือนคนตาบอดคลำช้างนั่นแหละ ว่ากันไปต่าง ๆ นานาไม่ได้ความสักคนเดียว เพราะอะไร ? ก็เพราะที่เรียกว่าจิต หรือเรียกว่าวิญญาณหรือเรียกว่าใจนั้น แท้จริงคือ เห็นอย่างหนึ่ง จำอย่างหนึ่ง คิดอย่างหนึ่ง รู้อย่างหนึ่ง **สี่อย่างนี้รวมเข้าด้วยกันเป็นจุดเดียวกันนั่นแหละเรียกว่าใจ อยู่ที่ไหน?**

อยู่ในเบาะน้ำเลี้ยงหัวใจ คือความเห็นอยู่ท่ามกลางกาย ความจำอยู่ท่ามกลางเนื้อหัวใจ ความคิดอยู่ท่ามกลางดวงจิต ความรู้อยู่ท่ามกลางดวงวิญญาณ เห็นจำคิดรู้สี่ประการนี้ หมดทั้งร่างกาย ส่วนเห็นเป็นต้นของรู้ ส่วนจำเป็นต้นเนื้อของหัวใจ ส่วนคิดเป็นต้นเนื้อของจิต ส่วนรู้เป็นต้นเนื้อของดวง-วิญญาณ ไล่กันเป็นชั้น ๆ ไปดังนี้ *จะรู้จะเห็นได้ก็โดยการฝึกสมาธิเท่านั้น* สิ่งที่งมงายที่สุดในนักค้นคว้าทางจิตตลอดจนนักสะกดจิตและนักค้นคว้าวิญ-ญาณก็คือ ไม่ยอมเชื่อว่าสามารถมองเห็นจิตได้ ไม่ใช่จะมีเพียงอาการที่แสดงออกถึงความรู้สึกเท่านั้นเพียงพื้นฐานเบื้องต้นแค่นี้ยังไม่เข้าใจแล้วจะไปค้น-คว้ามันทำไม ยิ่งค้นมากเท่าไร ยิ่งถูกมารมันหลอกจูงจมูกมากเท่านั้น แต่ถ้ารักจะค้นคว้าจริง ๆ ก็ตั้งหน้าตั้งตาฝึกสมาธิก ได้ดีกว่า

ประการที่หก พวกสะกดจิตทุกคนลงนรกหมดไม่เหลือหลอ เพราะตอนตายจะต้องตายอย่างผู้ขาดสติตามความเคยชินที่ฝึกฝนตนเองไว้ เมื่อพ้นเวรจากนรกกลับมาเกิดใหม่จะกลายเป็นคนใจลอยบ้าง โรคลมบ้าหมูบ้าง สติฟั่นเฟือนอีกไม่รู้ว่ากี่ร้อยกี่พันชาติ และถ้าหากยังไม่สิ้นเวร ถึงแม้ในชาตินั้น ๆ ได้ไปพบองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่จะมาตรัสใหม่ในเบื้องหน้าก็ไม่สามารถจะรองรับเอาธรรมของพระองค์ไว้ได้ เสียชาติเกิดเปล่า ๆ เพราะความงมงายไปฝึกวิชามาร

หลังจากฝึกวิชาสะกดจิตจนชำนาญ มารร้ายก็ส่งเสริมชักจูงให้ไปพบกับไอ้เสือเก่าผู้หนึ่งถอดเขี้ยวถอดเล็บและชราภาพแล้ว ไม่ทราบว่าท่านติดอกติดใจข้าพเจ้าอย่างไร จึงสอนวิชาสะเดาะโซ่ตรวนให้เช่นเคย *ข้าพเจ้าสะเดาะมันได้จริง ๆ ด้วย ถ้ามันเป็นเพียงกุญแจธรรมดาหรือกลอนประตู*

*หน้าต่าง*จะว่ากุศลผลบุญในอดีตชาติที่สะสมมาดีแล้ว หรือมโนธรรมประจำใจอันดีที่พ่อแม่อบรมมาแต่เล็กแต่น้อยก็ตาม ตลอดเวลาข้าพเจ้าไม่เคยใช้วิชาสะกดจิตทำร้ายผู้ใดไม่เคยใช้ไปในการกระทำชู้สาว และจนกระทั่งเรียนสะเดาะโซ่ตรวนมาก็ไม่เคยไปตัดช่องย่องเบา หรือโจรกรรมผู้ใด ท่านอาจารย์เคยเล่าให้ฟังถึงศิษย์รุ่นพี่ของข้าพเจ้า หลังจากเรียนวิชาสะกดจิตซึ่งเรียนควบคู่กับการทำเสน่ห์เล่ห์กลแล้ว ไม่ช้าไม่นานก็เที่ยวก่อกรรมทำเข็ญ ลูกเขาเมียใครไม่ไว้หน้าต้องสะกดจิตเอามาบำเรอกามให้จนได้ ไม่เป็นอันทำมาหากิน ครั้นเมื่อหมดเงินหมดทองไม่มีใช้สอย ก็ใช้วิชาสะเดาะกลอนเที่ยวงัดแงะโจรกรรมและไปตายในคุกเป็นที่สุด

วิชาดังกล่าวข้างต้นนี้หลังจาก ๔ – ๕ ปี ให้หลัง ข้าพเจ้าทั้งเคี่ยวทั้งลับทั้งฝนเพื่อหาความชำนาญ จนกล้ากล่าวได้อย่างเต็มภาคภูมิ ต่อให้ขุนแผนตัวจริงกลับชาติมาเกิด ก็ไม่แน่ว่าจะทำอะไรข้าพเจ้าได้ง่ายๆ เมื่อเรียนวิชามารมากขึ้นนิสัยของข้าพเจ้าก็เริ่มเปลี่ยนแปลงไปทีละน้อย ๆ จนตัวเองก็ไม่รู้สึกตัวจากเด็กหัวโจกในหมู่บ้านกลายเป็นหัวโจกของอำเภอและจังหวัดไปตามลำดับ ยิ่งวิชาหลัง ๆ ที่ข้าพเจ้าเสาะเรียนมายิ่งทำให้ข้าพเจ้าห่างจากพระศาสนามากขึ้นทุกที ๆ ข้าพเจ้าเริ่มเรียนวิชาธนูมือวิชานี้ใคร ๆ ก็รู้จักได้ยินกันแต่โบราณ แต่ผู้ที่จะทำได้จริง ๆ จะต้องฝึกสมาธิได้พอสมควร ไม่ใช่แต่ว่าเอาน้ำหมึกมาสักเลขสักยันต์ลงบนฝ่ามือเท่านั้น วิชานี้เรียนขึ้นมาเพื่อไว้ฆ่ากันชัด ๆ เพราะถ้าต่อยด้วยวิชาธนูแล้ว หากโดนใครเข้า เจ้าผู้นั้นถ้าไม่เป็นอันต้องกระดูกหักตายไปคาหมัดก็ต้องทรมานต่อมาด้วยคาถาอาคมที่ประจุอยู่แล้ว ถ้าจะให้วิชานี้ศักดิ์สิทธิ์ยิ่งขึ้น ก็ต้องใช้

ว่านและน้ำมันพรายประกอบเป็นพิธี ดูเอาเถิดท่านผู้อ่าน ข้าพเจ้าถลำตัวเข้าไปจนจะกลายเป็นฆาตกรอยู่แล้ว

ยังไม่เพียงเท่านั้น ข้าพเจ้าไม่ยอมหยุด เสาะเรียนมันต่อไป ทั้งบิดไส้ บังพื้น ยาสั่ง และอื่น ๆ อีกร้อยแปดจิปาถะ ตลอดไปจนกระทั่งพื้นดาบ กระบี่กระบองและมีดสั้น (เคยชนะพื้นดาบสองมือประเภทมหาวิทยาลัย และได้ถ้วยมวยนักเรียนจากต่างประเทศ) **มาทราบภายหลังเมื่อฝึกธรรมะจนได้กายธรรม จึงได้รู้ว่าอดีตชาติเคยเป็นโจรมาก็มาก เป็นทหารมาก็มาก แต่ละชาติก็มีใจฝักใฝ่ต่อเรื่องเหล่านี้ แต่ก็โชคดีอยู่อย่างหนึ่งคือแต่ละชาติที่ผ่านมา ยามท้ายชีวิตก็หันหน้าเข้าบวชเรียนเอาแต่ธรรมะโดยตรง** ฉะนั้น บุญที่สะสมมาจึงพาให้เกิดสนใจใฝ่ทางธรรมแต่กรรมที่สร้างไว้จึงดลใจให้มารลวงเอาวิชาร้าย ๆ เหล่านี้แม้จะยังไม่ได้ใช้ออกไปทำลายใคร แต่มีเอาไว้เป็นเสนียดแก่ตัวเอง หมดซึ่งสง่าราศี จิตใจใฝ่ดีก็ยากจะทำได้ สิ่งหนึ่งซึ่งปรากฏเป็นลางร้ายบอกความเป็นมารในตัวของข้าพเจ้าคือ **ราศีดำ**

ราศีดำเริ่มจับบนใบหน้าข้าพเจ้ามากขึ้นทุกทีแต่ไม่รู้สึกตัว จนกระทั่งคุณพ่อแม่และญาติสนิท ออกปากทักว่าหน้าหมองไป จิตใจก็ออกจะเหี้ยมเกรียมดุดัน พอดีเข้ามหาวิทยาลัยได้ และบาปชักนำอีกเหมือนกัน คือให้ไปทำงานด้านการเลี้ยงสัตว์และคุมการฆ่าสัตว์ตั้งแต่ฆ่าวัว ฆ่าควาย ฆ่าหมู และเป็ดไก่ส่งให้ อ.ส.ร. จนนับไม่ถ้วน และจากเวรที่ทำการฆ่าสัตว์ตัดชีวิตอยู่ถึงสองปี *มีวันหนึ่งข้าพเจ้าล้มป่วยลง ซึ่งก็ไม่หนักหนาอะไรนัก แต่นอนไม่หลับ พอหลับตาทีไรก็เห็นเลือดเป็ดไก่เลือดหมู เลือดวัวควายไหลเป็นทางจากคอของมัน บางตัวยิ่งซ้ำร้ายขึ้นมานอนดิ้นอยู่บนตักข้าพเจ้า*

อาการป่วยที่มีบ้างเล็กน้อยกลับทรุดหนักลง ไม่สามารถจะเยียวยาได้ด้วยวิชาการของแพทย์สมัยปัจจุบัน นายแพทย์ให้กินยานอนหลับก็ไม่หลับ หรือถ้าหลับก็ต้องเพิ่มโด๊ปยาให้มากขึ้น แต่พอหลับแล้วก็ฝันร้าย *ในที่สุดข้าพเจ้าต้องไปให้พระสงฆ์ท่านหนึ่งรักษา วิธีรักษาก็ง่ายมาก ไม่ต้องใช้หยูกยาอะไรท่านให้ทำบุญอุทิศส่วนกุศลไป ให้สัตว์เหล่านั้นที่ข้าพเจ้าฆ่าเองและเป็นผู้สั่งให้เขาฆ่า โดยถือศีลสิบอยู่เจ็ดวัน และนั่งฝึกสมาธิทั้งวันทั้งคืนจนกระทั่งกายเป็นปกติดี* หลังจากนั้นจึงวางมือทางด้านการเลี้ยงสัตว์ และฆ่าสัตว์โดยเด็ดขาด

เมื่อหายดีแล้ว ข้าพเจ้าก็ฝึกฝนต่อไป ถึงการเลี้ยงผี ไล่ผี จากอาจารย์หลายท่านตลอดจนการเข้าทรงด้วย คราวนี้โชคดีเป็นของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้พบความจริงว่า การเข้าทรง ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ เป็นเรื่องของการโกหก ทำไมจึงโกหก ?

ประการแรก ในการเข้าทรง วิญญาณที่จะมาเข้าจริง ๆ เพียงประมาณไม่เกิน ๔๐ เปอร์เซ็นต์ ส่วนอีก ๖๐ เปอร์เซ็นต์ เป็นการเข้าหลอก ๆ คือคนทรงแกล้งทำว่าวิญญาณมาเข้า แล้วแสดงเอง หรือถ้าไม่แกล้งก็เกิดจากความเคยชินจึงแสดงอาการประดุจผีเข้า

ประการที่สอง วิญญาณที่มาเข้าจริง ๆ นี่แหละต้องอ้างตนว่าเป็นเทพองค์นั้น พรหมองค์นี้ทุกราย อ้างว่าตัวเป็นโพธิสัตว์มาเข้าบ้างก็มี เป็นหลวงพ่อทวดเข้าบ้างก็มี โกหกทั้งนั้น วิญญาณของพวกเทพหรือผู้มีธรรม ท่านไม่ต้องลงมาหรอก กลิ่นสาบมนุษย์มันแรง ท่านไม่ยอมมาเข้าทรง ท่านเหม็นสาบมนุษย์ ไอ้พวกที่มาเข้าเป็นพวกผีไม่มีญาติหรือตายโหง

เสียโดยมาก หรือไม่เช่นนั้นก็เป็นพวกวิญญาณของพวกที่เมื่อยังมีชีวิตอยู่เป็นคนเลวแสนเลว

บางท่านอาจจะสงสัยว่า ทำไมนะพวกเข้าทรงจึงสามารถทายอะไรต่ออะไรได้ถูกต้องแม่นยำราวกับตาเห็น

ได้บอกแล้วว่าวิญญาณที่มาเข้าทรงเป็นพวกปีศาจต่ำ ๆ มันเหล่านั้นจะต้องร่อนเร่พเนจร ใช้กรรมของมันไป จนกว่าจะสิ้นเวรซึ่งต้องใช้เวลาเป็นร้อย ๆ พัน ๆ ปี บางตัวอาจเป็นหมื่นปีก็มี เมื่อมันอายุยืนอย่างนี้เหตุการณ์ในอดีตมันจึงสามารถบอกได้หมด และมีพวกพ้องบอกข่าวส่งต่อ ๆ กันไปตามแต่อำนาจฤทธิ์ตบะฝ่ายมารที่มันทำมา มันจึงสามารถพูดทายได้แม่นทำให้เราหลงเชื่อกลัวเกรงนับถือ เป็นการตัดไม้ข่มหนาม ในเวลาเดียวกันมันก็จะเริ่มขู่ท่านนั้นท่านนี้ตามวิสัยผี วิสัยเปรต จนกระทั่งเราตกใจกลัว คราวนี้มันจะเริ่มทายอนาคต แต่คนทรงไม่อาจบอกอนาคตที่แท้จริงได้ นอกจากเดาเอาผิดบ้างถูกบ้างไปตามเรื่อง เพราะวิญญาณหรือปีศาจเหล่านั้นที่มาเข้าทรงจะรู้ได้แต่เพียงอดีตกับปัจจุบันเท่านั้น มันไม่รู้อนาคต ถ้ามันรู้อนาคตมันคงไม่ต้องมาเป็นเปรต ดังนั้นเมื่อไรมันทายอนาคต เมื่อนั้นมันกำลังโกหกทุกครั้งที่ท่านไปหาหมอผีคนทรง เขาจะต้องทายอนาคตทุกครั้ง นี่แหละทำไมข้าพเจ้าจึงว่าการเข้าทรงเป็นการโกหก ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์

เรื่องทรงเจ้าเข้าผีขณะนี้ยังน่าเศร้าใจ คนส่วนมากนิยมไปกราบไหว้บูชาคนทรง หรือบูชาภูตผีปีศาจ และท่านทั้งหลายก็คงทราบดีอยู่แล้วว่า เรื่องของผีก็คือจะหลอกคน ฉะนั้นคบคนทรงก็เหมือนคบคนโกหกหลอกลวงโลกนั่นเอง

ข้าพเจ้าขอย้ำอีกครั้งหนึ่งสำหรับท่านที่นิยมทรงเจ้าเข้าผีว่า มันเป็นเรื่องของการโกหกหลอกลวงทั้งสิ้น ไม่ว่าผู้ใดก็ตามที่คบค้าสมาคมกับคนทรงหรือหมอผี ไม่ช้าจะวิบัติ อย่าว่าแต่ผู้มีสมาธิจิตธรรมดาเลย แม้แต่พระและผู้ที่มีสมาธิสูง ๆ ถ้าไปยุ่งกับเรื่องผี ๆ สาง ๆ ไม่ช้าจะวิบัติ จะยกตัวอย่างให้ท่านฟังอีกเรื่องหนึ่งคือเรื่องของผู้เขียนอำนาจทิพย์

ท่านผู้นี้มีความรู้ความสามารถมากในด้านการฝึกสมาธิ จนได้รับฉายาว่าพระฤาษีแห่งสำนักเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น มีความรู้ความเชี่ยวชาญทั้งทางด้านปริยัติและด้านปฏิบัติอย่างยิ่งจนเป็นที่ยกย่องในหมู่ของนักฝึกสมาธิด้วยกัน มีลูกศิษย์ลูกหามากมาย ยิ่งกว่านั้นยังเป็นศิษย์ผู้พี่ของท่านพ่อลีวัดอโศการามผู้ล่วงลับไปแล้ว (*การฝึกเบื้องแรกของข้าพเจ้าก็อาศัยตำรับตำราของท่านพ่อลี เป็นบรรทัดฐานและอำนาจทิพย์เป็นหนังสือประกอบ*) ความสามารถและกิตติศัพท์ของพระฤาษีผู้นี้ระบือไปไกล จนมีข่าวลือว่าท่านคือพระศรีอาริย์มาเกิด ต่อจากนั้นไม่นานนักก็ได้ข่าวมาอีกว่า ท่านชอบทรงเจ้าเข้าผี อะไรทำนองนั้น ข้าพเจ้านึกสงสารอยู่ในใจว่าเอาอีกแล้ว มารมันหลอกได้อีกคนหนึ่งแล้วและยังเป็นพระผู้ใหญ่ ได้บำเพ็ญเพียรมาแรมปีอีกด้วย อีกไม่ช้าคงถึงกาลวิบัติ (ข้าพเจ้าคิดคนเดียว ไม่เคยปรารภกับใคร)

จริงดังคาด ไม่กี่เดือนต่อมาได้ข่าวว่าท่านสึกเสียแล้ว อยู่ไม่ได้เพราะลำพังกิเลสตัณหาที่เผาผลาญเราทุกวันนี้ ก็ยากจะอดกลั้นทนทานได้ ยิ่งหลงกลของตัวมารเหล่านี้ซ้ำเข้าไปอีกก็เหมือนกับเอาน้ำมันราดบนกองไฟฉะนั้น พึงทราบเถิดว่า มารไม่เคยปรารถนาดีต่อใคร

ใบหน้าของข้าพเจ้ายิ่งหมองคล้ำ **ราศีดำ**ยิ่งจับมากขึ้น ๆ จิตใจยิ่งเย็นชากระด้างขึ้นทีละน้อย ๆ ไม่รู้สึกตัว ยังไม่หมดเท่านั้น ข้าพเจ้าเริ่มแปลกใจยิ่งขึ้น เพราะไม่ว่าจะไปทางไหน ดูมันช่างเป็นที่สนิทเสน่หาของเหล่าอันธพาลทั้งหลาย ทั้ง ๆ ที่ข้าพเจ้าก็ไม่เคยไปคบค้าอะไรกับพวกมันเลย เพิ่งจะมาทราบต่อภายหลังว่า คนเราทุกคนมีอายตนะดึงดูดกัน อยู่ภายในคล้ายกับเครื่องรับส่งวิทยุหรือโทรทัศน์ความถี่ของเครื่องมีเท่าไร เครื่องรับก็จะต้องมีเท่านั้น ในเมื่อข้าพเจ้ามีอายตนะดึงดูดเป็นของมาร มีคลื่นมารแล่นอยู่ทั่วตัวอากัปกิริยาส่อท่า "**ข้านี่แหละตัวมาร**" ก็เป็นธรรมดาอยู่เองที่พวกมารหรือพวกอันธพาลซึ่งมีราศีดำด้วยกันจะชอบชิดข้าพเจ้า ความเพียรที่ปรารภแรงกล้าขึ้นมากเท่าใด ไฟนรกก็โหมสุมใส่ประดังมาบนร่างกายและจิตใจของข้าพเจ้ามากขึ้นเท่านั้น ยามกินยามนอนยากยิ่งจะหาความสุขมันให้เร่าร้อนทุรนทุรายเป็นทวีคูณซึ่งเรียกกันว่าร้อนวิชา ข้าพเจ้ายังศึกษาวิชามารต่อไปเรื่อย ๆ จากสำนักหนึ่งไปยังอีกสำนักหนึ่ง จนกระทั่งวิชาสุดท้ายที่เรียนคือวิชาใส่ปรอท

ปรอท ซึ่งเป็นโลหะแต่เหลว ๆ กลิ้งไปไหลมาเหมือนน้ำกลอกกลิ้งอยู่บนใบบัว เมื่อใช้สมาธิบวกเข้ากับคาถาและการส่งพลังจิตตามแบบของมาร ปรอทจะแตกตัวในรูปของปรมาณูและอณูแทรกหายเข้าไป เมื่อเข้าสู่ร่างกายของผู้ใดแล้ว จะเป็นผลได้สมใจนึกของผู้นั้นตามแต่แรงอธิษฐานแห่งจิต (แต่ก็มีขีดจำกัดและมักไม่ได้ผลในระยะหลัง)

วิชาปรอทเป็นวิชาสุดยอดของฝ่ายมาร ในชีวิตที่ข้าพเจ้าผจญมามันเป็นมารตัวใหญ่จริง ๆ เป็นมารที่ยิ่งด้วยมาร ท่านอาจารย์เคยเล่าให้ฟังว่า

มีศิษย์คนหนึ่งเมื่อเรียนวิชาปรอทไปแล้ว และโดยสันดานเดิมของเขาก็ร้ายนัก เคยติดคุกติดตะราง เมื่อเวลาเสกธนูมือก็จะเอาปรอทลงไปด้วยหากผู้ใดถูกชกต่อยทุบตีตรงไหน ก็จะเจ็บปวดรวดร้าวไปทุกขุมขนเหมือนโดนหัวขวานทุบเมื่อต้องการจะเข่นฆ่าผู้ใดขอเพียงให้ได้สัมผัสมือหรือเพ่งจิตแรง ๆ ปรอทในตัวจะพุ่งเข้าใส่บุคคลที่ต้องการทำร้าย โดยผู้ถูกทำร้ายจะไม่รู้ตัวเลย แต่ทันทีทันใดบุคคลผู้นั้นจะมีอาการคล้ายกับคนแพ้ปรอท คือชักตาตั้ง น้ำลายฟูมปากโลหิตออกมาตามขุมขนและตายภายในไม่กี่นาที มันเหี้ยมโหดทารุณน้อยอยู่หรือ ?

วิชามารที่กล่าวมาทั้งหมดถึงจะเหี้ยมโหดและศักดิ์สิทธิ์เพียงใดก็ตามแต่หนีกฎแห่งกรรมไม่พ้น ดังนั้นการทำเสน่ห์ล่อลวงให้ผิดประเวณีจะทำสำเร็จได้เฉพาะบุคคลที่มีกรรมกาเมมาก ๆ การบิดไส้บังพื้นจะทำได้เฉพาะผู้ที่เคยจองเวรเคยเข่นฆ่ากันมาในอดีต ไม่สามารถทำเสน่ห์ล่อลวงหรือทำร้ายผู้ที่สร้างสมบุญมาดี หรือผู้มีศีลธรรมได้เลย

เป็นเวลาถึง ๑๑ ปีเต็มที่ข้าพเจ้าหลวมตัวไปมั่วสุมอยู่กับกลุ่มมารในระยะ ๑๑ ปีที่หมั่นเคี่ยวทุกคืนวัน แม้กระทั่งเมื่อไปศึกษาต่อยังต่างประเทศก็ไม่ยอมละทิ้ง กลับไปคบกับพวกพ่อมดหมอผีในต่างประเทศอีก ผลที่ได้ก็คือภาวะระดับจิตถึงแม้จะเด็ดเดี่ยวเข้มแข็งก็จริงแต่มันแฝงไว้ด้วยความเหี้ยมหาญ และบ้าบิ่นผิดมนุษย์ ครั้งหนึ่งที่พึงฝึกฝนวิชามาร ก็เหมือนกับครั้งหนึ่งซึ่งท่านได้เชือดเนื้อเถือหนังตนเองให้โลหิตหลั่งไหลโซมออกท่วมทั้งกายา **บุญเก่าแต่เดิมมาทำให้ผู้เลี้ยงผู้รักษาที่ลงคุ้มครองแต่วันที่ถือกำเนิดเป็นมนุษย์ ได้ติดตามรักษาชีวิตข้าพเจ้าไว้และได้นำข้าพเจ้า**

ไปเห็นแสงสว่างอีกครั้งก่อนที่จะสายเกินไป และวันนั้นคือวันที่ข้าพเจ้าสิ้นเวรเลิกล้มการฝึกวิชามาร แต่ไม่ได้หมายความว่าสิ้นมารที่จะต้องต่อสู้ตามล้างผลาญกันต่อไป

มีใครบางคนกล่าวว่า คนเราถ้าไม่วิ่งเอาหัวชนฝาเข้าสักโครมสองโครมแล้วละก็จะยังไม่ได้คิด แต่เมื่อใดวิ่งไปเอาหัวชนฝาชนิดจัง ๆ เข้าก็จะเกิดความสว่างไสวทันที มันก็เข้าทำนองที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราทรงทรมานพญานาคกับพวกชฎิลให้เห็นฤทธิ์เสียก่อนนั่นแหละชฎิลจึงจะได้คิดว่า อ้อ! ที่เราทำไปแล้วนั้นผิดทั้งเพ ข้าพเจ้าก็เป็นผู้หนึ่งในจำนวนผู้วิ่งเอาหัวไปชนฝาเสียก่อนจึงได้คิด

มันเป็นวันประวัติศาสตร์ของวงการฝึกสมาธิก็ว่าได้ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๐ เป็นเวลาเช้า ข้าพเจ้านั่งดับพิษน้ำมัน (เอาน้ำมันมะพร้าวต้มให้เดือด ใช้สมาธิจิตเพ่งและใช้ภาวนาคาถากำกับถึงแม้น้ำมันจะกำลังเดือดอยู่ แต่จะไม่รู้สึกร้อนถ้าเอามือจุ่มลงไป อย่างมากก็จะรู้สึกอุ่น ๆ แต่ไม่ถึงกับพอง) มีผู้ดูซึ่งเป็นเพื่อนสนิทหลายคนและเคยเห็นข้าพเจ้าดับพิษน้ำมันมาก่อนแล้วทั้งนั้น แต่ครั้งนี้ข้าพเจ้าดับพิษไม่ลง เอามือจุ่มลงไปในน้ำมันครั้งใดเป็นพองทุกที มันเป็นครั้งแรกในชีวิตที่ข้าพเจ้าดับพิษน้ำมันไม่ลง เพราะอะไรหรือ? ข้าพเจ้ากลับไปนอนคิด ไม่เพียงเท่านั้น แม้แต่วิชาเหนียวคง สะกดจิต ใส่ปรอท สะเดาะโซ่ตรวน ซึ่งข้าพเจ้าเคยทำได้ผลมาก่อนก็พลันเสื่อมไปหมดไม่สามารถจะทำได้อีก ทั้ง ๆ ที่สมาธิของข้าพเจ้ายังดีเหมือนเดิม

สิ่งหนึ่งที่ข้าพเจ้าสังเกตคือ ทุกครั้งที่ทำการแสดงการใช้อำนาจจิตไม่ได้ผล จะต้องมีบุคคลสองคนนี้ร่วมชมด้วยทุกครั้ง คือ คุณอุดม พูลเกต อาจารย์ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ *คุณไชยบูลย์ สุทธิผล* ทั้งสองท่านที่กล่าวมานี้ ในระยะต่อมาจึงได้ทราบว่า ต่างเป็นนักฝึกสมาธิของสำนักวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และฝึกจนได้บรรลุธรรมกายมาแล้วทั้งคู่ไม่เพียงแต่ข้าพเจ้าเท่านั้นที่ไม่สามารถใช้อำนาจจิต ตามแบบฉบับของมารได้ แม้แต่อาจารย์ของข้าพเจ้าผู้มีชื่อเสียงเลื่องลือก็เช่นเดียวกัน ต่อหน้าบุคคลทั้งสองนี้แล้วทำอะไรไม่ศักดิ์สิทธิ์เลย

คำอธิบายสั้น ๆ จากคุณไชยบูลย์คือ **คนเราถ้าจะเปรียบแล้วก็เหมือนตู้วิทยุ สมาธิเปรียบเหมือนเครื่องรับวิทยุภายในตู้ถ้าเครื่องดีก็จะสามารถรับคลื่นเสียงได้ชัดเจน ทั้งคลื่นสั้นคลื่นยาว ทั้งในระยะไกลและใกล้ ส่วนจะเลือกรับคลื่นที่ส่งมาจากมารหรือจากพระนั้นแล้วแต่ผู้ฟังหรือจิตของเราเองว่าจะตั้งใจไปในทางใด**

เพราะข้าพเจ้าหลงไปรับฟังหรือเลือกรับเฉพาะคลื่นของฝ่ายมารมาตลอดเวลา จึงทำวิชามารได้ศักดิ์สิทธิ์ แต่เมื่อบุคคลทั้งสองนี้ซึ่งก็เปรียบเหมือนสถานีย่อยของฝ่ายพระมาอยู่ใกล้ คลื่นจิตฝ่ายมารไม่สามารถส่งถึงหรือถูกรบกวนอย่างหนัก ข้าพเจ้าจึงใช้อำนาจจิตฝ่ายมารไม่ได้ผล เมื่อรู้ตัวเช่นนี้ เรื่องอะไรข้าพเจ้าจะเป็นตัวสื่อสารให้มารมันต่อไป จึงเริ่มฝึกเรียน**วิชาธรรมกาย** ทันทีจากคุณไชยบูลย์

คุณไชยบูลย์ สุทธิผล ปัจจุบันบวชเป็นพระภิกษุแล้ว จำพรรษาอยู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ฉายา ธมฺมชโย ภิกฺขุ และอธิษฐานขอบวชตลอดชีวิต

ในระยะ ๓ เดือนแรก ได้รับความทรมานทางด้านจิตใจอย่างหนัก ชนิดที่ไม่มีอะไรอีกแล้วจะทรมานไปกว่านี้ *ขณะทำการนั่งฝึกสมาธิ ถ้าจิตเคลื่อนไปจากที่ตั้งแม้เท่าปลายเข็ม อาจารย์มารที่ล่วงลับไปแล้วจะตามมารังควานทันที* เหมือนกับเวลาปรับคลื่นวิทยุ ถ้าเคลื่อนไปนิดเดียวจะมีคลื่นอื่นเข้ามารบกวนทันที *วิธีรังควานก็คือนิมิตให้เห็นเป็นภาพน่าเกลียดน่ากลัวหลอกหลอนต่าง ๆ นานา* ฝ่ายอาจารย์สอนดับพิษไฟก็ให้ร้าย ทำให้เกิดความรู้สึกว่า ทั้งเนื้อทั้งตัวปวดแสบปวดร้อนเหมือนถูกจับโยนเข้าไปกลางกองไฟ พอลืมตาขึ้นก็หายไป แต่พอหลับตาก็เป็นอีก บางทีก็เห็นและรู้สึกเหมือนถูกฆ้อนทุบจนปวดร้าวถึงกระดูก แน่นอน ต้องเกิดจากอาจารย์มารเจ้าของวิชาธนูมือ แผ่เมตตาเท่าใดมันก็ไม่ยอมไป จนอาจารย์ฝ่ายพระต้องลงมือควบคุมอย่างใกล้ชิดจึงหายไป

ต่อมาข้าพเจ้าได้ติดตามคุณไชยบูลย์ไปวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เพื่อจะปฏิบัติธรรมที่แท้จริง ครั้งนี้เป็นครั้งที่สองที่ไปวัดปากน้ำ ครั้งแรกไปวัดเมื่ออยู่ชั้นมัธยมหก แต่มารดลใจให้แลเห็นพระเป็นมาร พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ สอนให้ฝึกวิปัสสนาแบบของท่าน ซึ่งเป็นวิชาฝ่ายพระโดยตรง ข้าพเจ้ากลับปฏิเสธเพราะมีความเห็นว่า "เรียนแล้วทำให้หนังเหนียวไม่ได้ วิชาคงกระพันดีกว่า" หาได้นึกไม่ว่า หนังเหนียวไม่สามารถทำให้พ้นจากความเกิด แก่ เจ็บ ตายได้ เมื่อย้อนกลับมาเป็นคำรบสอง ก็ต้องเสียใจมาจนเท่าทุกวันนี้

เจ้าคุณพ่อละโลกไปแล้ว แต่ได้ฝากวิชาธรรมกายไว้ให้พวกเราได้ศึกษากันต่อไป อย่างมากที่จะทำได้ก็คือเข้าไปกราบที่ประดิษฐานศพของท่าน ขอขมาที่ได้ล่วงเกินไม่เคารพท่าน และตั้งใจจะปฏิบัติธรรมไปกว่าชีวิตจะยืนนาน

อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้บ้านเจ้าและผู้ใฝ่ธรรมอื่น ๆ หลงทาง?

ประการที่หนึ่ง ที่ทำให้ผู้ใฝ่ธรรมหลงทางคือ การสั่งสอนกันมาผิด ๆ ของผู้ที่ตั้งตัวเป็นอาจารย์และไม่มีใครยอมแก้ไข ยกตัวอย่างที่พอจะเห็นได้ชัดเช่น

พระพุทธเจ้าสอนให้มีเมตตาปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข พระองค์ยังทรงย้ำต่อไปอีกว่า ศัตรูสำคัญของเมตตาคือราคะ แต่เดี๋ยวนี้ก็ยังมีผู้ที่ตั้งตนเป็นอาจารย์ทำเสน่ห์เล่ห์กล ทำให้ผู้อื่นเกิดราคะความรักใคร่ฐานชู้สาว ที่หลงเรียกกันว่า "เมตตามหานิยม" ผู้ที่หลงงมงายก็เลยพากันขึ้นต้นงิ้วไปตาม ๆ กัน

ประการที่สอง คือพระภิกษุอุตริมนุสสธรรม พวกนี้เป็นพระสักแต่ว่าเอาผ้าเหลืองมาห่ม ศีลสิกขามีอยู่สองร้อยยี่สิบเจ็ดข้อนี้ ก็ถือไม่ได้แม้แต่ศีลห้า เพื่อลาภสักการะหรือชื่อเสียงจอมปลอมว่าเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์แสดงอภินิหารว่าตัวของอาตมาแน่ ทำการปลุกเสกเลขยันต์ ใบ้หวยต่างๆ นานาทำให้คนหลงผิด ประชาชนที่ด้อยปัญญาก็หลงสักการะว่า ตะกรุดหรือธรรมะผ้ายันต์คือที่พึ่ง ตัวผู้สร้างคือผู้วิเศษ ส่วนผู้มีปัญญาเมื่อพบเข้าก็หมดศรัทธาที่จะเข้าวัด ทั้ง ๆ ที่อยากจะเข้า

ประการที่สาม ที่ทำให้ใฝ่ธรรมะหลงผิด และนับว่าเป็นสาเหตุร้ายแรงที่สุด คือตั้งตัวเป็นอาจารย์มีประสพการณ์การฝึกสมาธิและวิปัสสนามาน้อยเกินไป ยังไม่เข้าใจซึ้งถึงวิธีที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ จึงเกิดการใส่ร้ายป้ายสีระหว่างนักปฏิบัติด้วยกันเป็นที่น่าอับอายอย่างยิ่ง เป็นรอยมลทินอย่างใหญ่หลวงของพระพุทธศาสนา ชอบพูดถากถางกันว่า สำนักนั้นเป็นสมถะ สำนักนี้เป็นวิปัสสนา แทนที่จะมาวัดเพื่อขูดกิเลสออกทิ้ง กลับพอกพูนกิเลสให้มากขึ้น

การฝึกทั้งสี่สิบวิธีที่กล่าวไว้ในวิสุทธิมรรคถูกต้องทั้งนั้น แต่ต้องเลือกฝึกให้ถูกต้องกับอัธยาศัยของตน เช่นพวกที่รักสวย รักงาม ติดรูปติดเสียง ท่านให้ฝึกเพ่ง อสุภะจิตใจจะได้สลด ละรูปละเสียงได้แล้วเลือกวิธีอนุสติอื่น ๆ ฝึกต่อไปจนกว่าจะเห็นมรรคผล ส่วนพวกที่มีโทสะจริตควรจะฝึกเพ่งกสิณเพราะต้องเพ่งกำหนดอย่างสำรวมจริงจังทำให้ละโทสะได้แล้วบุคคลทั้งสองจำพวกดังกล่าว ถ้ายังฝึกฝนมายังดีไม่พอ จิตใจยังคับแคบเข้าไม่ถึงแก่นแท้ มักจะเป็นปากเสียงกัน มีความเห็นว่า วิธีของตนดีที่สุดฝ่ายตรงข้ามกันเป็นฝ่ายผิด

ข้าพเจ้าผ่านการอบรมจากหลายครูมากอาจารย์ ทั้งอุบาสก อุบาสิกาทั้งพระทั้งมาร จนสามารถจะกล่าวได้ว่า วิธีการฝึกทั้งสี่สิบวิธีนั้น พอจะเข้าใจได้หลายส่วน และสรุปได้ว่า การฝึกทั้งหมดที่กล่าวไว้ในวิสุทธิมรรคสามารถแบ่งออกได้เป็นหมวดใหญ่ สามหมวดด้วยกันตามผลของการปฏิบัติ

หมวดที่หนึ่ง เมื่อฝึกแล้ว**ถ้ายังไปไม่ถึงที่สุด**จะเกิดความรู้แต่ไม่มีความเห็น (รู้ไม่ทันเห็น) ยกตัวอย่างเช่น ถ้าเราเปิดสวิทไฟ เราก็รู้ว่าไฟฟ้าจะวิ่งไปตามสายเข้าสู่หลอดไฟแล้วเกิดแสงสว่าง แต่เราไม่เคยเห็นว่า

ตัวไฟฟ้ามีรูปร่างลักษณะเป็นอย่างไรได้ การฝึกในหมวดที่หนึ่งนี้ได้แก่การเพ่งอสุภะและกำหนดลมหายใจเข้าออกเป็นต้น เมื่อฝึกแล้วจะเกิดความรู้ในสภาวะธรรมได้เร็วมาก รู้ว่าทำบุญย่อมได้บุญจริง ทำชั่วย่อมได้บาปจริง รู้ว่านรกมีจริงและสวรรค์ก็มีจริง แต่พอถามว่าเคยเห็นหรือว่านรกและสวรรค์เป็นอย่างไร ก็ตอบไม่ได้เพราะไม่เคยเห็นแต่รู้ว่ามี หรือถ้าเห็นก็มักเห็นไม่ค่อยตรงตามร่องรอยของพระศาสนาเต็มที่นัก

หมวดที่สอง เมื่อฝึกแล้วจะเกิดความเห็นแต่ไม่มีความรู้ (เห็นไม่ทันรู้) ยกตัวอย่างเช่น เด็ก ๆ ไปยืนอยู่ริมทะเลยามเช้าแลเห็นว่าพระอาทิตย์ขึ้นทางตะวันออก ครั้นเย็นลงก็เห็นพระอาทิตย์ลับไปทางทิศตะวันตก เห็นวนเวียนอย่างนี้ทุกวัน แต่เด็กไม่มีโอกาสรู้ได้ว่าโลกนั้นกลม

การฝึกในหมวดนี้ ได้แก่การฝึกเพ่งกสิณต่าง ๆ เช่น เพ่งวงกลมดิน วงกลมน้ำเป็นต้น แต่เอาจิตไปตั้งไว้นอกกาย เช่นตั้งไว้ที่วงกลมเหล่านั้น เมื่อฝึกจนเห็นนิมิตดวงกสิณแล้วก็สามารถจะเห็นการณ์ล่วงหน้าหรือ นรกสวรรค์ได้ ขณะที่อยู่ในสมาธิเขาอาจจะเห็นเหตุการณ์ล่วงหน้าว่า นาย ก. ถ้าออกจากบ้านไปในวันนี้จะต้องถูกรถยนต์ชนตาย แต่ก็ไม่ทราบว่าเพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น หรือเห็นว่านาย ข. ถ้าออกจากบ้านในวันนี้จะต้องไปได้ลาภ แต่ไม่ทราบว่าเพราะเหตุใดเช่นกัน ทั้งนี้เพราะการเห็นไม่ค่อยถูกต้องเท่าที่ควร จึงทำให้เกิดความงมงายคือเชื่อดวง แทนที่จะเชื่อกรรม

ผู้ที่ฝึกในหมวดที่หนึ่งมักจะไม่ยอมเชื่อว่า ผู้ที่ฝึกในหมวดที่สองสามารถเห็นอะไรแปลก ๆ ได้ และผู้ที่ฝึกในหมวดที่สองก็มักจะไม่เชื่อว่าผู้ที่ฝึกในหมวดแรกจะรู้อะไรเกินกว่าที่ตัวเขารู้ได้ บุคคลที่ฝึกในสองหมวด

แรกนี้จึงมักจะเป็นปากเสียงกันบ่อย ๆ ต้องให้พวกที่ฝึกในหมวดที่สามเป็นผู้ตัดสิน แก้ข้อข้องใจ

หมวดที่สาม การฝึกในหมวดที่สามนี้ ทำให้เกิดทั้งความรู้และความเห็น แม้จะฝึกค่อนข้างยาก กว่าสองชนิดแรกเล็กน้อย แต่มีประโยชน์มหาศาล ผู้ที่ฝึกจะเห็นภาพการกระทำของนาย ก. ตั้งแต่อดีตชาติจนปัจจุบันตลอดจนอนาคต และจะรู้ด้วยว่าเนื่องจากผลกรรมปาณาติบาตจึงทำให้เขาถูกรถชนตาย และทั้งรู้ทั้งเห็นว่าที่นาย ข. ออกจากบ้านจะได้ลาภ เพราะผลทานในอดีตและปัจจุบันได้ตามมาทันแล้ว

สำหรับผู้ที่ฝึกในหมวดที่หนึ่ง เมื่อเกิดความรู้แล้ว ถ้าต้องการให้เกิดความเห็นเหมือนอย่างในหมวดที่สามด้วยก็ทำได้ง่ายมาก **โดยการเปลี่ยนที่ตั้งจิต** เป็นต้นว่าเคยตั้งจิตไว้ที่หน้าท้องหรือตั้งจมูก ครั้นกำหนดลมหายใจเข้าออกจนจิตสงบดี มีความสว่างบ้างหรือเห็นดวงสว่างขนาดต่าง ๆ กันเกิดขึ้นลอยคว้างอยู่ข้างหน้าแล้วก็ให้น้อมเอาดวงสว่างนั้นเข้าไปไว้ภายในห้อง ตรงกลางกาย (นึกขึงเส้นด้ายสองเส้นให้ตึงตรงเหนือสะดือสองนิ้ว หน้าทะลุหลัง ขวาทะลุซ้าย ตรงจุดกึ่งกลางที่เส้นด้ายตัดกันเรียกว่ากลางกาย) ดวงสว่างที่เห็น (เรียกว่าปฐมมรรค จะขยายใหญ่เต็มที่ และสว่างยิ่งกว่าดวงอาทิตย์และดวงจันทร์รวมกัน แล้วมองเข้าไปตรงศูนย์กลางของปฐมมรรคไม่ยอมถอน ก็จะเกิดทั้งความรู้และความเห็นพร้อมกันไป

สำหรับผู้ที่เคยเพ่งกสิณและเพ่ง.ทียนก็เช่นกัน ให้น้อมเอาดวงกสิณไปไว้ตรงกลางกายตามวิธีดังกล่าวก็จะสามารถเห็นนิมิตได้ชัดขึ้นกว่าเดิม แล้วกำหนดจิตให้รู้สึกทั่วตัว เหมือนพวกที่ฝึกในหมวดแรกก็จะเกิดทั้งความรู้และความเห็นเช่นกัน จะได้ไม่ต้องเป็นปากเป็นเสียงกันต่อไป

สำหรับผู้ที่ฝึกใหม่ข้าพเจ้าขอแนะนำให้ฝึกในหมวดที่สามโดยตรง ไม่จำเป็นต้องไปฝึกในหมวดที่สอง **จะสามารถเรียนลัดย่นระยะฝึกลง**ได้หลายสิบปี และสามารถจะรู้เห็นได้แต่ไกลกว่าพวกที่ฝึกในสองหมวดแรกจนเทียบกันไม่ได้ แทบกลายเป็นเรื่องเหลือเชื่อ

หลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ผู้ล่วงลับไปแล้วก็ฝึกอยู่ในหมวดที่สาม จึงถูกผู้ที่ไม่รู้จริงกล่าวร้ายถึงกับมีคณะกรรมการสงฆ์ไปสอบสวนว่าท่านหลอกลวงประชาชน แต่ยังนับว่าเป็นโชคดีของชาวพุทธทุกคน ที่ไม่ต้องสูญเสียวิธีปฏิบัติธรรมอันชาญฉลาดในหมวดที่สามไป **คณะกรรมการสงฆ์ที่ส่งไปสอบสวนในครั้งนั้น ได้มีอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นศิษย์ของพระอาจารย์** *มั่น ภูริทัตต์* **ร่วมไปด้วย ท่านรูปนี้มีความรู้แตกฉานในการฝึกสมาธิวิปัสสนากรรมฐานทั้งสี่สิบวิธี ให้คำยืนยันว่าการปฏิบัติธรรมของวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ถูกต้องทุกประการ** หลวงพ่อ**จึงพ้นมลทิน ฯ**

เมื่อท่านอ่านบันทึกนี้แล้ว หวังว่าท่านคงจะได้ข้อเตือนใจให้ละทิ้งวิชามาร หันมาปฏิบัติธรรมให้ถูกต้องร่องรอยของพระศาสนา อย่าปล่อยให้ราศีดำขึ้นจนเต็มหน้าจะยากต่อการแก้ไข สิ้นชีวิตแล้วจะต้องลงนรกพ้นเวรจากนรกก็จะมีมิจฉาทิฏฐิติดตัว แม้จะไปพบพระพุทธเจ้าเบื้องหน้าอีกก็จะถูกมารชักจูงให้หลงเป็นพวกเดียรถี ทำลายศาสนาก่อบาปกรรมอีกมากมาย สำหรับท่านที่เดินถูกทางมาแล้วก็ขอให้เดินต่อไปอย่าเห็นแก่เหน็ดเหนื่อยและอย่าประมาท พระเดชพระคุณหลวงพ่อพระมงคลเทพมุนีเคยเตือนสติเสมอว่า **ขนโคควายทั่วกายเท่าใดเล่า แต่มีเขาเพียงคู่ไว้สู้สิงห์ หวัง**

นิพพานล้านแสนแม้นทำจริง ทั้งชายหญิงรอดไปไม่กี่คน วัวแต่ละตัวมีเขาเพียงคู่เดียว แต่มีขนจำนวนมากมาย ฉะนั้นใครต้องการจะหลุดพ้นซึ่งเปรียบเหมือนเขาโคก็ต้องเร่งระวังตนอย่าประมาท

สำหรับท่านอาจารย์ทุกท่าน ที่เคยอุปการะเลี้ยงดูและรักข้าพเจ้าประดุจบุตร มีความปรารถนาดีต่อข้าพเจ้าตลอดมา พระคุณของท่านใหญ่หลวงนักและยังตรึงฝังแน่นในดวงใจมิรู้คลาย ทุกท่านที่สอนวิชามารให้ข้าพเจ้าก็เป็นเพราะรู้เท่าไม่ทันเหลี่ยมมาร ย่อมได้รับการอภัยจากท่านผู้อ่าน และการที่ข้าพเจ้าเขียนตำหนิวิชามาร ก็เพื่อต้องการชี้แจงเหตุผลและข้อเท็จจริง ถึงแม้จะเป็นการกระทบกระเทือนกันบ้างก็ไม่ได้มีเจตนาจะลบหลู่ครูอาจารย์ ข้าพเจ้าไม่อาจถือเอาบุญคุณส่วนตัวมาบิดเบือนความจริงอันเป็นประโยชน์ต่อคนส่วนรวมและพระศาสนา ทั้งนี้ย่อมถือได้ว่าข้าพเจ้าเป็นศิษย์ไม่เคยคิดจะล้างครู แต่เป็นศิษย์ที่ยิ่งด้วยศิษย์ เพราะอาจารย์สามารถใช้สอยและพึ่งพาได้

ทตฺตชีโว ภิกฺขุ

(เผด็จ ผ่องสวัสดิ์)

๙ ธันวาคม ๒๕๑๒

พิมพ์ที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์อักษรไทย เลขที่ ๒ ซอยสุขา ๒ ถนนเฟื่องนคร
กรุงเทพมหานคร โทร. ๒๑๘๔๐๕ นายณัฐ ปวิณวิวัฒน์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๑๖